

Velika noč 1994

Že dolgo ne pomnim, da bi kdaj kako praznovanje velike noči tako močno zdrsnilo navzdol na vrednostni lestvici zanimanj, pričakovanj in doživljanj tako kot letos. Sicer to še ne pomeni, da gre za nekakšno deklarativno zastopavljanje ali zanikanje največjega krščanskega praznika, dejstvo pa je, da so misli večine ljudi danes čisto neke drugje. Kako pa naj ne bi bile, ko pa nas od vsepovsod bombardirajo s svarečimi opozorili, da tokrat moramo, če že prej nismo, opraviti našo državljansko dolžnost, kako naj pazimo, da volimo pravilno, saj gre vendar za zgodovinski trenutek drastičnih sprememb v italijanskem notranjem političnem ustroju, ki ga s svojim oddanim glasom oblikujemo tudi mi. Volitve so skratka postale alfa in omega našega vsakdana in kar niso storila občila, so storili letaki, pisma, glasila, ki nam jih pošiljajo na dom, zato da bi nas prepričali o tem ali onem kandidatu. In tudi ko bosta nedelja in ponedeljek mimo, ne bo še zaželenega miru, saj bo potem sledilo mrzlično pričakovanje rezultatov, pa še analize, ocene, hipoteze...

In vendar je pred durmi velika noč, praznik, ki tvega postati — če že ni — farsa naše plitke in zbegane vsakdanjosti, stereotipna ponovitev prejšnjih že skomercializiranih in izvotlenih priložnosti za beg iz vsakdanjosti v namišljeni Seidunov raj, iz katerega povratek v realnost ni in ne more biti kaj drugega kot skrajno travmatičen. To je — rečeno brez pogrošnih evfemizmov — realizem sodobnosti, popredmetenje neke duhovnosti v gospodarske in dobičkonosne namene, ki s sporočilom vstalega Kristusa nima nikakršne povezave. Človek se oddaljuje od tradicionalnih modelov in kalupov, ki so ali naj bi bili preživeti, v smer totalnega egocentrizma, individualizma in egoizma, njegove energije so koncentrirane v pridobivanje trenutnih zadostitev in užitkov, ki pa le na videz potešijo vse bolj gorečo željo po popolnosti in sreči.

Smisel, bistvo krščanskega življenja pa posameznik zavrača ali ga potiska v ozadje, saj je to pretirano zavezujoče, naporno in odgovorno razmerje do sedanjosti in sočloveka. Da pa je to edino možen osrečujoč odnos do življenja, so vedeli povedati ali izpovedati med drugimi tudi naši pesniki, najbolj zgovorno prav Alojz Gradnik v pesmi Eros-tanatos, v kateri enači ljubezen, življenje s smrtjo: dve različni imeni za domala isti pojem; ljubezen izžareva tudi iz smrti, iz groba, ne samo, šele po smrti je lahko ljubezen popolna, docela osmišljena. Ljubezen, vendar obrnjena navzven, daleč od kakršne koli freudovske samozadostnosti in samovšečnosti. Ljubezen, kakršna je vodila naše rojake v Bosno in Somalijo: tudi njihov nesebični človeški etos ne bo ostal neizživet ali pozabljen, saj ostaja med nami kot pristen izraz in vzor osebnega darovanja, žrtvovanja.

Osmisliti oziroma verjeti v smrt in v vstajenje po smrti, pomeni torej razumeti bistvo velikonočne skrivnosti. Rekel sem »razumeti«, čeprav izraz ni najbolj posrečen, saj Alojz Gradnik sam pravi, da je zaman čakal, da bi mu razum povedal »odkod in kam«, zato »... zdaj ne sprašujem več in le srca / utrip poslušam...«, s čimer namiguje na kulturo srca, ki daje odgovore, vzgibe, ki jih razum ne more dati.

Če torej kristjani verjamemo v Kristusovo vstajenje, v zmago pomladi nad zimo — smrtjo, potem bi moralo biti tudi naše življenje praznik veselja, vsak dan, ki nam je darovan, velika noč v malem, vse naše nade uprte v večnost. Če bomo dali prednost tovrstnemu življenjskemu idealu, potem bomo odkrili, da »skrivnost življenja ni samo v tem, da živimo, temveč tudi v tem, da vemo, zakaj živimo« (F.M. Dostojevski).

ADRIJAN PAHOR

(foto S. Ferrari)

Sodelavcem, zvestim naročnikom,
bralcem in podpornikom
ter vsem Slovincem želi
vesele velikonočne praznike

NOVI LIST

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 31. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 S hrano do zdravja; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale: Iz filmskega sveta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Giovanni Papini: »Priče trpljenja Gospodovega« — sedem evangelijskih legend.

■ PETEK, 1. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.30 Tanja Rebula: »Pet Kristusovih ran«; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Poslušajmo, rišimo in pišimo!« (Meri Ozbič); 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 15.00 Nekaj minut z...; 15.30 Mladi val; 16.45 Postni govori; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Giovanni Papini: »Priče trpljenja Gospodovega« — sedem evangelijskih legend.

■ SOBOTA, 2. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.00 Bon-ton odpira vsa vrata; 10.00 Poročila; 12.00 Krajevne stvarnosti: »Ta rozajanski glas« — oddaja iz Rezije; 12.45 Krajevne stvarnosti: Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 16.00 Zapisi o literatih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Giovanni Papini: »Priče trpljenja Gospodovega«.

■ NEDELJA, 3. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Pomlad hoče biti velika noč« (Bruna Pertot); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Srednjeevropski radijski obzornik; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«; 15.00 Praznični utrinek. Tanja Rebula: Jutro tretjega dne; 16.00 Krajevne stvarnosti.

■ PONEDELJEK, 4. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.30 Praznični utrinek. Tanja Rebula: Potujoča skrivnost; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Pisane« (Dorica Posavec); 15.30 Mladi val; 17.10 Mi in glasba.

■ TOREK, 5. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Skozi tančico molka; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«.

■ SREDA, 6. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Literarne podobe: »13 za 13« — trinajst oddaj za trinajst slovenskih sodobnih romanov.

Po parlamentarnih volitvah

Prehodno obdobje se nadaljuje

Na parlamentarnih volitvah v Italiji je torej zmagala desnica. Iz njenih vrst bo izšla nova vlada. Novi parlament se bo zbral na prvi seji v petek, 15. aprila. Do tega dne bo po vsej verjetnosti, vsaj v glavnih obrisih, znana sestava nove vlade, morda bodo celo znane temeljne smernice njene programa.

Če se bo to zgodilo, bomo lahko upravičeno rekli, da so te parlamentarne volitve prinesle v ita-

ci in republikanci. Najbolj seveda pade v oči odsotnost krščansko-demokratske stranke, ki je bila več kot štiri desetletja zdaleč najmočnejša politična sila v državi. Njena uradna naslednica, Ljudska stranka, ima skupno s Segnjevim paktom za Italijo le 31 senatorjev in 46 poslancev (v zadnjem parlamentu 107 oziroma 206).

Iz razpredelnice, ki jo objavljamo, je razvidno, da ima kartel Berlusconi, Bossi, Fini absolutno

med volilno kampanjo naravnost »bombardirala« gledalce in poslušalce. Res je, da so volivci in volivke v velikem številu obrnili hrbet tradicionalnim strankam in ali iz protesta, morda tudi maščevanja, želje po kaznovanju ali z upanjem na boljše zaupali glas Berlusconi-jevim listam in kandidatom.

Menimo, da se Italija tudi po teh volitvah še nahaja v prehodnem obdobju in da bo morala izvesti še marsikatero pomembno reformo, preden bomo lahko z gotovostjo rekli, da se je začelo obdobje druge republike. Uvedba delnega večinskega sistema še zdaleč ne pomeni, da se je po zgledu modernih zahodnoevropskih demokracij politično življenje v Italiji poenostavilo, da se je začela doba dvo ali največ tripolnega političnega sistema, z možnostjo alternativnih vlad.

DRAGO LEGIŠA

NOVI ITALIJANSKI PARLAMENT

SENAT

Berlusconi, Bossi, Fini	154 sedežev
Progresisti	122 sedežev
Ljudska stranka, Segni	31 sedežev
Drugi	8 sedežev
Skupno	315 sedežev

POSLANSKA ZBORNICA

Berlusconi, Bossi, Fini	360 sedežev
Progresisti	213 sedežev
Ljudska stranka, Segni	46 sedežev
Drugi	5 sedežev
Skupno	630 sedežev

lijansko politično življenje važno novost: da je namreč konec stare, ustaljene prakse neskončno dolgih pogajanj med vrhovi političnih strank, stranč in struj, ki naj imajo predstavnike v novi vladi.

Težko pa bi že danes mogli pritrditi tistim, ki pravijo, da pomenijo pravkar opravljene volitve zgodovinsko prelomnico, da pomenijo prehod od prve na drugo republiko. Novi volilni predpisi, ki so le delno uvedli večinski sistem, gotovo predstavljajo novost, a gotovo niso odprli korenito novega obdobja v zgodovini italijanske države. Padec berlinskega zidu je imel v Italiji za posledico »akcijo čistih rok«, ki je dejansko obglavila dosedanjvo vo-

večino v novi poslanski zbornici in skoraj polovico vseh senatorjev. Prodoren uspeh je doseglo predvsem gibanje televizijskega in založniškega mogotca Silvia Berlusconija, ki je v pičlih dveh mesecih postalo dobro organizirana, propagandno naravnost udarna politična sila. To se le delno more razložiti, sklicujoč se na njena številna in najsodobnejša sredstva množičnega obveščanja, ki so

Pred novimi evropskimi perspektivami

Nedavno je Evropska unija sklenila sprejeti kot nove članice države, ki so že dalj časa sedele v predsojbi in čakale na sklep sedanje dvanaesterice. Avstrija, Švedska, Finska in Norveška bodo s prvim januarjem 1995 postale polnopravne nove članice politične Evrope. Iz dvanaesterice bomo tako prešli na šestnajsterico. Dunaj, Stockholm, Helsinki in Oslo bodo s tem dosegli nov politični uspeh, ji ga pa bo moral še prej potrditi referendum o pristopu s strani prizadetih volivcev.

Prva ugotovitev, ki nam prihaja po teh odločitvah je ta, da se politična Evropa širi. To je že samo na sebi pozitivno, saj se odpirajo vrata te institucije tudi novim državam, ki pa so itak članice zemljepisne Evrope. Druga ugotovitev pa kaže na dejstvo, da se z vstopom zgoraj omenjenih držav krepi vloga srednje oz. še bolj

severne Evrope. Ko sta pred leti pristopili Španija in Portugalska (še pred Grčija), so razni opazovalci govorili o novih bremenih za jug Evrope. Vsem tem času pa v glavnem do tega ni prišlo. In to se verjetno tudi v tem trenutku ne bo zgodilo, čeprav ima vsak nov pristop svojo težo in pomen.

Kaj pa nekdanje komunistične države? Znano je, da se tudi med njimi že dalj časa dela za pristop v evropske organizme. Res so nekatere (Slovenija, Češka in Slovaška, Madžarska in Poljska) že prisotne v Evropskem svetu v Strasburgu, ki je nekaka politična predsojba sedanje Evropske unije (zanimivo, da imata takšno enako druga isto parlamentarno avlo!). Za vstop v Evropsko unijo pa bo preteklo gotovo še nekaj let, čeprav — kot Slovenija — že nastopa pridružno članstvo.

OBVESTILO

PRIHODNJA ŠTEVILKA NOVEGA LISTA BO IZŠLA V ČETRTEK, 14. APRILA.

Uredništvo in uprava

dilno politično plast; parlament je izgubil legitimnost, zaradi česar ga je bilo treba izvoliti nanovo. To se je zgodilo 27. in 28. marca.

Kot je bilo predvidevati, je iz parlamenta po teh volitvah izginila vrsta političnih strank, kot so socialisti, socialdemokrati, liberal-

Slovinci v drugi italijanski republiki

Kakšne perspektive se odpirajo Slovincem v drugi italijanski republiki v luči izidov zadnjih parlamentarnih volitev? Vprašanje je seveda zahvalno in položaj je tik po volitvah še vedno preveč nejasen, da bi lahko dali izčrpnije odgovore. Toda nekaj preprostih ugotovitev lahko vendarle pribijemo.

Najprej moramo z zadovoljstvom zabeležiti, da bo tudi v novem parlamentu sedel Slovenec, in sicer prof. Darko Bratina, ki je bil senator tudi v prejšnji zakonodajni dobi. Slovinci bomo torej v novem parlamentu imeli svojega glasnika, kar je za našo narodnostno skupnost slej ko prej bistvenega pomena. Da gre za zastopnika celotne naše manjšine, lahko tokrat rečemo s posebnim poudarkom, saj so ga na volitvah podprle vse najpomembnejše politične komponente Slovencev v Italiji, prof. Bratina pa se je s Slovensko skupnostjo tudi formalno obvezal, da bo v primeru izvolitve imel široko avtonomijo kar zadeva manjšinska vprašanja.

Ko to potrjeno slovensko prisotnost v parlamentu z zadovoljstvom pozdravljamo, pa seveda ne smemo spregledati, da je bil prof. Bratina izvoljen s težavo. Kot je znano, se v svojem okrožju ni uvrstil na prvo mesto, pač pa je bil v senat izvoljen iz ostankov oziroma na osnovni posebnega proporcionalnega sistema, ki ga predvideva novi volilni zakon za to vejo parlamenta. In to kljub temu, da je bilo Bratinovo volilno okrožje zarisano, upoštevajoč do neke mere prisotnost slovenske manjšine in njeno pravico do zastopnosti v izvoljenih telesih. Iz tega jasno izhaja, da nova volilna zakonodaja, vključno s posebnim zarisovanjem volilnih okrožij, v resnici ne daje Slovincem nikakršnih zagotovil zastopnosti, zaradi česar ostaja slej ko prej utemeljena zahteva po uvedbi posebnega volilnega mehanizma, ki naj bi pravico Slovencev do zastopnosti v izvoljenih telesih dejansko zajamčil.

Mimo problema neposredne slovenske prisotnosti v parlamentu pa se seveda postavlja vprašanje, ali bo in koliko bo novi parlament dovozen za reševanje odprtih vprašanj slovenske

manjšine, začenši z ureditvijo njene temeljnega pravnega statusa oziroma z odobritvijo globalnega zaščitnega zakona, ki jo prva italijanska republika v svoji polstoletni zgodovini ni hotela ali ni znala. Na prvi pogled bi človek ne bil ravno optimist, saj v novem parlamentu razpolaga z absolutno večino sedežev t.i. kartel svoboščin, ki obsega tudi skrajno desničarske in nacionalistične sile. Toda obstaja tudi vrsta elementov, ki bi znali govoriti proti pretiranemu črnogledju.

Najprej bi seveda morali vedeti, ali bo iz zmagovitega kartela svoboščin tudi dejansko izšla nova vladna večina, saj je znano, da v njem obstajajo velike in mogoče celo nespravljive razlike. Tako bi lahko sklepali npr. iz večkratnih Bossijevih zagotovil, da ne bo v nobenem primeru sedel v isti vladi s Finijevimi fašisti. Poleg tega ne gre spregledati, da so tudi v kartelu svoboščin ljudje, ki so dovezetni za manjšinsko problematiko. To velja v našem primeru predvsem za potrjenega poslanca Roberta Visentinija in za novega senatorja Pietra Fontaninija, ki izhajata iz vrst Furlanskega gibanja in dobro poznata tudi probleme slovenske manjšine. Po drugi strani seveda ne gre pozabiti, da bodo resda sedeli na klopih opozicije, a ki so se na volitvah vendarle pomembno uveljavili. Pomembno zna biti nadalje tudi dejstvo, da je bil v tržaškem okrožju izvoljen prof. Claudio Magris in to z odločilnimi slovenskimi glasovi. Njegova izvolitev vsaj do neke mere utrjuje do Slovencev odprtejšo linijo, ki se je v Trstu uveljavila z izvolitvijo župana Riccarda Illya.

Seveda pa ne gre pozabiti, da pravice manjšin sodijo med človekove pravice, ki bi jih morala spoštovati vsaka demokratično urejena država ne glede na to, kakšna politična večina v njej trenutno vlada. Pri tem pa slej ko prej ostaja odločilnega pomena politična ustvarjalnost in sploh življenjskost same manjšine, važna pa sta seveda tudi podpora matice in opiranje na mednarodne ustanove, kot sta Evropski parlament in Svet Evrope. (MB)

Svet sedaj pritiska na Srbe

Letošnja Velika noč bo bolj mirna kot lanska

Potem ko so se Muslimani in bosanski Hrvati vsaj načelno združili, podpisali pogodbo o ustanovitvi federacije, kar pomeni, da so se eni in drugi odpovedali polni suverenosti in nekaterim ozemeljskim pretenzijam, so zdaj na vrsti bosanski Srbi. Svetovna javnost upravičeno pričakuje, da bodo tudi Srbi plačali pomiritevni davek, ki bi moral biti težji, saj jim gre pripisati večji del krivde za vojno, pomore, grozodejstva, posiljevanja in etnično čiščenje. Na Srbe pritiskajo zdaj vsi, celo Rusi. Jasno je na primer, čeprav so pogajanja le začasno prekinjena, da bo Beograd moral prepustiti krajinske Srbe Zagrebu, s tem pa se bo vsaj delno odpovedal zamisli o veliki Srbiji. Vedno bolj pridobiva na teži zamisel, po kateri bi se v muslimansko-hrvaško federacijo vključila še Krajina. Ta nova formacija pa bi se združila s Hrvaško v konfederacijo treh enakopravnih partnerjev na relaciji: Zagreb, Sarajevo-Knin.

Bosanski Srbi so odklonili ponudbo za sodelovanje v bošnjaški muslimansko-hrvaški federaciji. Toda Karadžićev samozvani parlament na Palah le ni povsem zaprl vseh vrat. K pogajanjem bi pristopili, toda le pod pogojem, da Združeni narodi prekličejo sankcije proti mini Jugoslaviji. Toda naj se odločijo tako ali drugače, del z orožjem osvojenega ozemlja bodo morali prepustiti bošnjaški federaciji. Ponovilo naj bi se, kot že tolikokrat v zgodovini, da Srbi za pogajalsko mizo izgubijo večji del tistega, kar so si izbojevali z orožjem.

Ruski svetovalec Čurkin, ki znova kroži po balkanskih prestolnicah, ima tokrat — vsaj tako zglada — mnogo manj posluha za srbske zahteve. Sili jih k pogajanjem, da bi na ta način — vsaj v perspektivi — ohranili Bosno in Hercegovino enotno in prepričali nastanek velike Hrvaške, ki bi nastala po združitvi s Krajino in polovicico Bosne. Istočasno pa bi seveda prepričali tudi nastanek velike Srbije, če bi se bosanski Srbi pridružili Beogradu. S tem bi se sicer Rusija odpovedala jaltškemu dogovoru, potrdila pa bi status quo, ki je veljal od konca druge svetovne vojne.

Večina bosansko-hercegovskega parlamenta, ki je bil izvoljen v prvih večstrankarskih volitvah leta 1990, se je v Sarajevu dogovoril o novi federativni ustavi. Težave so le v številkah, saj je za spremembo ustave potrebna dvetretjinska večina: Hrvati in Muslimani razpolagajo s solidno večino, toda za kvalificirano večino bi se na rovaš Hrvatov lahko zmenili le Srbi in Muslimani. Vsekakor bodo septembra na bošnjaškem ozemlju volitve, predsednik bo namesto Izetbegovića, ki mu je sicer mandat zapadel že pred poldrugim letom, prevzel

za prvih 12 mesecev Hrvat Krešimir Zubak, za njim pa sedanji premier Haris Silajdžić.

Pravega miru sicer še ni, v Sarajevu se oglašajo ostrostrelci, na severu Srbi napadajo obkoljena muslimanska mesta, toda bližajoča se Velika noč bo letos dokaj bolj mirna kot lanska. Znak dosežene strpnosti je tudi prisotnost vrhovnega poveljnika bosansko-hrvaške vojske Anteja Rosa v Sarajevu.

Saša Rudolf

Evropa in mi

Te dni je med svojim obiskom v Trstu avstrijski zunanji minister Mock dejal, da je Slovenija danes že zrela za vstop v Evropsko unijo in da spolnjuje vse pogoje zanjo. Prav enakega mnenja pa ni italijanski zunanji minister Andreatta, ki še vedno opozarja vlogo tuje imovine v Sloveniji kot nekaj predpogoj (ali pa morda še kaj drugega?)! Letošnje leto bo seveda gotovo pokazalo na možnost novih premikov v tem smislu.

Ruski pesnik in panslavistični politični mislec F. Tjutčev je proti koncu prejšnjega stoletja zapisal, da so Poljaki edini Slovani, ki jih Evropa ljubi. Ne bomo v teh vrsticah razpravljali, koliko je bilo in ali je to res. Pa je, da danes slovenski svet še ni prišel v politično Evropo, čeprav so za nekatere države možnosti za to zelo ugodne. In med temi je tudi republika Slovenija.

Slovenska manjšina v Italiji je vse do danes tudi edini slovenski avtohtoni element v evropskem političnem procesu. Z vstopom Avstrije bodo to tudi koroški Slovenci, kar bo tudi za nas lahko zanimivo in pozitiven element.

Letos bodo čez dobra dva meseca četrte volitve v evropski parlament. Do zdaj smo se Slovinci teh aktivno udeleževali v medmanjšinskem sodelovanju v Italiji in Evropi. Upamo, da bomo tudi letos našli podobne oblike, tudi če — kot znano — manjšinsko listo Federalizem pogojuje določena kriza. Evropske ustanove, zlasti parlament in svet — so v zadnjih časih izdale in sprejele vrsto pomembnih dokumentov o vprašanju manjšin. Zato moramo to pravilno vnovčiti in še dalje vse te procese kar se da aktivno spremljati!

a.b.

Društvo slovenskih izobražencev — Trst
Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček — Trst

Franc Jeza (1916-1984)

Simpozij ob 10-letnici njegove smrti

Referati:

- Inž. Franc Goličnik — Zrele misli mladega razumnika in pisatelja Franca Jeze
- Prof. dr. Martin Jevnikar — Literarno ustvarjanje Franca Jeze
- Prof. dr. Janko Prunk — Slovensko narodno vprašanje skozi čas
- Dr. Drago Legiša — Franc Jeza politik ali ne
- Prof. Vlado Habjan — Franc Jeza med Ljubljano in Trstom
- Saša Martelanc — Nedočakane sanje velikega idealista

Srečanje bo v Peterlinovi dvorani v Trstu, Ulica Donizetti 3, v petek, 22. aprila, z začetkom ob 16. uri.

Zastopstvo Ssk v Ljubljani pri direktorju RTV Žarku Petanu

Zastopstvo stranke Slovenske skupnosti iz Furlanije-Juljske krajine in strankine komisije za sredstva množičnega obveščanja je pod vodstvom deželnega tajnika Iva Jevnikarja obiskalo v Ljubljani generalnega direktorja RTV Slovenija Žarka Petana in njegove najožje sodelavce. Pri srečanju je bil navzoč tudi predstavnik sektorja za Slovence po svetu na slovenskem zunanjem ministrstvu Rudi Merljak.

Obširni in prijazen razgovor je bil posvečen vprašanju slovenskih televizijskih sporedov za Slovence v Italiji. Delegacija Ssk je poudarila, da ima italijanska država dolžnost, da izpolni svoj zakon iz leta 1975 in že napisano ter objavljeno posebno konvencijo o uvedbi slovenskih televizijskih sporedov pri javni radiotelevizijski ustanovi RAI. Oddaje, ki se pripravljajo v Ljubljani in Kopru, da bi seznanjali vso slovensko javnost z življenjem Slovencev v Italiji in da bi krepili skupni slovenski prostor, so izredno dobrodošle in bi jih bilo treba še pomnožiti, so izjavili predstavniki Ssk, jasno pa je, da ne morejo na-

domestiti prej omenjenih slovenskih oddaj v Italiji. Vsako namigovanje, da bi lahko pravzaprav del ali celo večji del bodočih oddaj, o katerih govori-jo italijanska določila, ustvarjali v Kopru, je treba po mnenju Slovenske skupnosti odločno zavrniti. Taka »rešitev« dolgoletnih zahtev Slovencev v Italiji bi namreč pomenila obubožanje zamejske ustvarjalnosti in avtonomije, kršitev italijanske zakonodaje in politično nesprejemljivo potiskanje slovenščine iz Trsta preko meja. Generalni direktor Petan je s temi pogledi povsem soglašal.

Na srečanju so tudi poudarili, da bi bilo koristno, če bi Slovenija in Italija polnopravno vključili v svoji delegaciji za mešano delovno skupino o vprašanih televizije vsaj po enega zastopnika italijanske oziroma slovenske manjšine.

Govor je bil tudi o slišnosti Radia Trst A v Sloveniji in o sprejemanju slovenske televizije v zamejstvu. Obe strani sta poudarili, da gre za pomembno vprašanje, ki mu je treba posvetiti vso skrb.

Slovenska stranka o volilnih izidih

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je o volilnih izidih razpravljalo v sredo, 30. marca na svojem zasedanju v Nabrežini. Prvi odmevi v stranki izražajo zaskrbljenost zaradi položaja, ki je nastal na vsedravnju in na krajevni ravni s krepkim pomikom proti skrajni desnici, a tudi z nejasnostjo stališč in perspektiv, ki so jo protestni glasovi kljub temu nagradili. V krajevnem merilu velja zaskrbljenost zlasti za poslansko zbornico, medtem ko je položaj v zvezi s senatom znatno boljši.

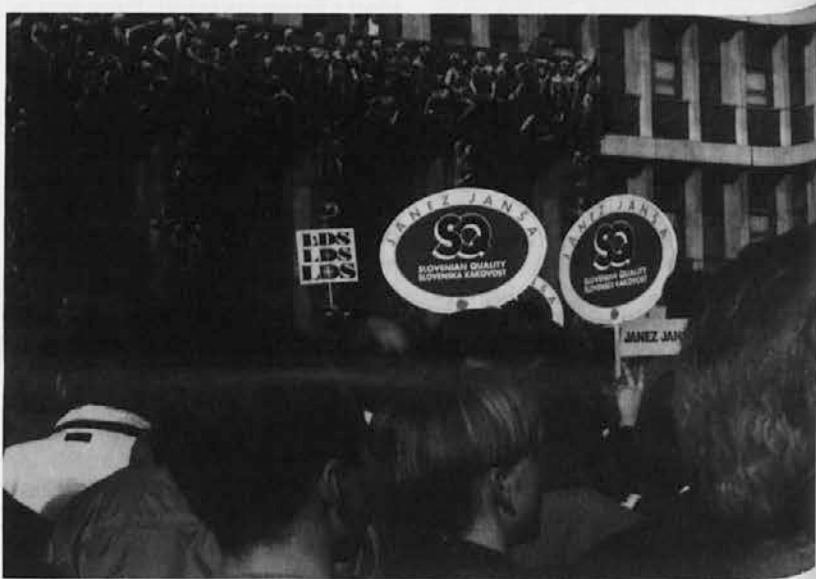
Slovenska skupnost izraža veliko zadovoljstvo, da je bil potrjen senator Darko Bratina, ki je tokrat nastopal kot izraz širših teženj slovenske manjšine in ne le ene same stranke. V Trstu je bil izvoljen neodvisni kandidat Claudio Magris, ki ga je Ssk ravno tako neposredno podprla. V obeh primerih so bili volivci Slovenske skupnosti nedvomno med odločilnimi. V senat je bil izvoljen predstavnik Ljudske stranke Diego Carpenedo, ki ga je v Kanalski dolini podprla tudi Slovenska skupnost, saj je bil med podpisniki skupnega osnutka za zaščito Slovencev v Italiji. Od senatorjev Severne lige, zlasti od Fontaninija, a tudi od deželnega tajnika Visentina zdaj pričakujemo doslednih odprtih stališč do slovenske manjšine. Ravno tako Ssk pričakuje od zunanjega ministra Andreatte, ki je bil izvoljen v poslansko zbornico, veliko pozornost za našo problematiko, saj je prejel tudi veliko slovenskih glasov.

Janez Vuk PADEC JANŠE

Če bi Slovenija bila normalna demokratična država, potem bi odstranitev Janeza Janše z mesta ministra za obrambo lahko bila zgolj običajen, rutinski dogodek. Toda v danih okoliščinah je odstranitev Janše še en korak nomenklature nekdanje partije k ponovni vzpostavitvi nedemokratičnega režima, čeprav v neki prikriti obliki. Med drugim to kaže že sam način odstranitve Janše. Po vseh dosedanjih podatkih je očitno, da je Janša postal žrtev skrbno načrtovane provokacije, ki jo je izpeljala skrivnostna »organizacija«, ki ima po izjavah njenih lastnih pripadnikov zvezo z najvišjimi državnimi organizmi. Ob lekarniško natančno izmerjeni odgovornosti ministra Janše za domnevno prekršitev pooblastil ob

čaj postkomunistične Slovenije, na številne kriminalne zlorabe s strani nomenklature nekdanje partije in na neobstoje pravne države.

Korenine politike, ki je pripeljala do takorekoč popolnega preloma nekomunističnega pola slovenske politike, je potrebno iskati že v obdobju nastanka Demosa, in sicer v sporu Rupel — Peterle. Ali je šlo za pomanjkanje ustreznih izkušenj in državniške močnosti, ki jih je terjal čas, ali nepremostljive ideološke razlike, ali za kaj tretjega, ostaja še vedno uganka. Omenjeni spor je kmalu po osamosvojitvi pripeljal do razpada Demosa. Koordinacija opozicijskih strank, ki je nastala po padcu Demosove vlade, po »zastlugi« krščanskih demokratov ni-

Manifestacije pred slovenskim parlamentom dne 28. marca proti razrešitvi obrambnega ministra Janeza Janše se je udeležilo kakih 30.000 ljudi (foto A. Brečelj)

aretaciji tajnega agenta Smolnikarja, glasovalne mašinerije bivših komunistov v slovenskem parlamentu niti malo ni zanimalo, kdo je Smolnikar, za koga je delal in po čigavem nalogu. Odstranitev Janše je zato nič drugega kot dobro zrežirana farsa.

Padec Janše je bil najavljen že pred časom. Potreben je bil ne le zaradi strateškega pomena ministrstva za obrambo, ki razpolaga s sredstvi realne moči, temveč tudi zato, ker je Janša kot predsednik socialdemokratske stranke poleg Podobnikove SLS edini opozarjal na nespremenjen zna-

kakor ni zaživel. Slednji so se sestankov v okviru opozicijske koordinacije udeleževali zgolj iz taktičnih razlogov, »pod mizo« pa so se dogovarjali z Drnovškovimi liberaldemokrati.

Krščanski demokrati so bili pred zadnjimi volitvami prepričani, da ni pomembno povezovanje z drugimi strankami demokratičnega pola, ker so zmotno menili, da bodo po volitvah najmočnejša stranka in bodo tako imeli prvega ministra in s tem krmilo vlade, kdorkoli naj bi že bil v njej. Račun se je izkazal za zmoten.

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je v izjavi za tisk poudaril, da »afeta Smolnikar« in vse, kar jo spremlja, močno odmeva tudi med slovenskimi ljudmi v zamejstvu. Zadeve pa si po svoje razlaga tudi del italijanskega tiska v Trstu, saj smo lahko brali celo to, da je bil prepričen Janšev džavni udar.

»Zelo smo zaskrbljeni in upamo, da bo prišlo do razčiščenja ter do okrepitve demokratičnega ustroja,« je še rečeno v izjavi. Stranka Slovenske skupnosti bo na seji svojega deželnega tajništva v sredo razpravljala tudi o položaju v matični domovini.

Velika noč 1994

Pristnega veselja, optimizma
in volje do dela
v zdravju in miru vošči

Slovenska skupnost
v Furlaniji-Juljski krajini

Čestitke Slovenske skupnosti sen. Bratini

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je poslal tople čestitke za izvolitev potrjenemu slovenskemu senatorju prof. Darku Bratini in izrazil željo po tvornem sodelovanju v korist slovenske narodnostne skupnosti.

Jevnikar je poslal čestitke in voščila tudi senatorju Magrisu in senatorju Carpenedu. V pismu zunanjemu ministru Andreatti, ki je bil izvoljen za poslanca v Furlaniji-Juljski krajini, je ob čestitkah izrazil željo po konstruktivnem dialogu v korist reševanja slovenskih manjšinskih vprašanj. Podobno misel je izrazil v pismu deželnemu tajniku Severne lige Visentinu.

Iz vseh krajev Primorske se oglašča petje

V tem času se petje oglašča iz vseh krajev Primorske. Do 17. aprila bo namreč priljubljena prireditev Primorska poje, ki je letos že 25. po vrsti. Letos nastopa okrog 120 zborov vseh vrst, od mlajših do starejših, od zelo kvalitetnih do manj dobrih.

Že samo število nastopajočih zborov dokazuje veliko zanimanje za to zborovsko prireditev tako s strani pevcev kot tudi publike. Na vseh koncertih, ki so se v teh dneh vršili na Primorskem, so bile dvorane polne skozi vsa vrata do zadnjega kotička. Mnoge vasi sicer ne razpolagajo s primernimi dvoranami, zato so nastopajoči peli na improviziranih odrih in so tudi imeli težave v prostorih s slabo akustiko.

Primorska poje je res izredno »pisana« prireditev, ki opravlja zelo važno vlogo za ohranitev zborovskega petja pri nas. Prirejata jo Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji in Združenje pevskih zborov Primorske iz Slovenije. Tej vseprimorski pevski reviji gre gotovo zasluga, da so se nekateri zbori sploh ohranili in da nadaljujejo s svojo dejavnostjo. Nekateri namreč nimajo priložnosti, da bi nastopili kje izven svoje vasi. Udeležba na tem koncertu pa jih »prisili«, da bolj resno vadijo, ker vedo, da bodo

morali nastopiti pred zahtevnejšo in tujo publiko. Nekateri zbori so postali kvalitetni prav zato, ker so se na tej prireditvi »izbrusili«. Primorska poje je tudi pomemben vezni člen med raznimi zbori na obeh straneh meje.

Seveda niso vsi nastopajoči zbori na enaki kakovostni ravni. Nekateri dirigenti po nepotrebnem izberejo prezahtevne pesmi. Bolje bi bilo, da bi zbori peli enostavnejše, a da bi jih dobro izvedli. Drugi problem so starejši pevci, ki ne morejo več nadzorova-

ti svojega glasu. Težave so tudi zaradi prevelike razlike v starosti pevcev, ki so člani istega zbora, saj je včasih dirigentu nemogoče uskladiti glasove.

Na Goriškem je bil koncert Primorske poje 20. marca, na Tržaškem pa na Proseku (26. marca, foto D. Križmančič) in v Križu (dan kasneje). 25. Primorska poje se bo zaključila pri nas s koncertoma v goriškem Kulturnem domu v soboto, 16. aprila, ob 20.30, in v tržaškem Kulturnem domu v nedeljo, 17. aprila ob 17. uri.

Pisma uredništvu

Zakaj podpiramo Janeza Janšo

Eden najvidnejših veljakov Združenje liste je ob aferi Smolnikar izjavil, da si »Slovenija ne zasluži takšnega obrambnega ministra, kot je Janez Janša«. Priznati moram, da zadnje čase le s težavo sledim dogodkom v Sloveniji zaradi raznorodnih resničnih ali skonstruiranih afer, zaradi spletkarjenja in kraj, zaradi čudnih izjav o likvidacijah in puščih, ki prihajajo z najodgovornejših mest, zaradi neelastičnosti in trmi voditeljev strank, ki se sklicujejo na program Demosa, ob združevanju na tako imenovani »sredini« in še bi lahko našteval. Vsega tega imam tu, v mejah Republike Italije, kjer živim, veliko preveč...

To sicer na zvestobo slovenstvu ne vpliva, vendar z žalostjo opažam, da plamen zdravega narodnega ponosa, ki je tako visoko vzplamtel leta 1991, polagoma izgublja moč. Na tedanje odločilne dogodke v zgodovini slovenskega naroda je močno vplival Janez Janša. Prepričan sem, da tak človek ne more kar čez noč postati državni sovražnik št. 1, kot ga sedaj prikazujejo naročeni ustvarjalci javnega mnenja in kovalci parol, kakršno sem uvodoma navedel. Neokusno je, da dediči skoraj polstoletne diktature delijo sedaj moralne in politične nauke o tem, kaj je za Slovenijo dobro in kaj ne. Zadnje zrezane afere kažejo, da je morda zdaj v

teku odločilna bitka med starim in novim. Janša je tu simbol in eden izmed jamstev za nadaljevanje procesa demokratizacije.

Pa še nekaj! Videti je, kot da nekateri v Sloveniji v medsebojnih obračunih pozabljajo na čut za državo in skupno dobro. Obnašajo se, kot da bi se Slovenija praktično ne nahajala ob robu vulkana, ki se mu pravi vojna, in kot da bi tu v Italiji ne bile ravno zdaj izredno važne volitve. Te bi lahko privedle na površje sile, ki se bodo v najboljšem primeru vedle do Slovenije tako, kot ravna Grčija z Makedonijo...

Aleš Breclj, Trst

Solidarnost mladih Janši

Člani Slovenskega kulturnega kluba v Trstu želimo obrambnemu ministru Janezu Janši javno sporočiti, da smo mu solidarno in prijateljsko ob strani v sedanjih težavnih trenutkih. Še vedno smo pod vtisom prazničnega in navdušujočega srečanja z njim, ko si je ob vseh obveznostih le našel čas, da nas je letos obiskal in se z nami veselil na Slovenija party: tako se imenuje prireditev, ko se od 1992 na vsakem začetku leta zberemo in proslavljamo mednarodno priznanje države Slovenije.

Slovenski kulturni klub, ki obstaja od leta 1956, zbira mlade tržaške Slovence, ki jih povezujejo narodna zavednost, spoštovanje krščanske omike in demokracija v izvirnem pomenu svobodnega in modrega sožitja. Sedanji člani smo od »starih« prevzeli tudi sa-

nje o neodvisni Sloveniji, in doletela nas je nepopisna sreča, da smo videli te sanje uresničene.

Za temi uresničeni sanjami pa so stali konkretni ljudje. Zasluge jih ima precej, čast naj gre vsakemu. Toda ime in lik Janeza Janše sta se nam najgloblje vtisnila v spomin in zavest. Mi mladi smo v njem začutili ne »voditelja«, marveč sintezo hrepenenj, ki so v zamejstvu morda še bolj izostrena kot v matici, in vseh pogovorov, ki so nam tako zelo potrebni, ko skušamo zaustavljati valjar večinstva in njegove asimilacijske sile.

Janez Janša je bil posebljen naše mladega mladega ponosa in bo to tudi ostal. Zelo smo mu hvaležni, da nam je sintetiziral neko čisto novo Slovenijo, drzno in pogumno, tako, da smo se po dolgem času tukaj v zamejstvu začutili sproščene in osvobodjene kompleksov, ki se nabirajo v odrinjeni skupnosti.

S tem pisanjem ne moremo in tudi ne maramo posegati na politično prizorišče v Sloveniji, ki pa jo iz daljave vsekar občutimo kot matično domovino, visoko nad konflikti, ki nam vzbujajo zaskrbljenost in globoko prizadetost.

Ministru Janezu Janši izrekamo iskreno solidarnost in globoko hvaležnost za vse, kar je dobrega, pogumnega in odločilnega naredil za naš narod in s tem tudi za nas, droben košček za mejo.

Gospod Janša, že zdaj Vas vabimo, da nas tudi prihodnje leto obiščete, ko bomo v Trstu spet imeli Slovenija party, in bo zadržno vsaj tako lepo, kot je bilo letos!

Slovenski kulturni klub
Donizettijeva 3 - Trst

Še o stanju na šoli »I. Trinko«

V zvezi s pismom, ki smo ga prejeli kot predstavniki staršev v zavodnem svetu NSS »Ivan Trinko«, menimo, da nastali položaj negativno vpliva na delovanje in na sam ugled edine slovenske nižje srednje šole na Goriškem. Nas starše nasploh vse to skrbi, saj nam ni vseeno, v kakšnem vzdušju poteka izobraževalno, predvsem pa vzgojno delo v ustanovi, kateri smo zaupali vsestransko izoblikovanje dela osebnosti naših otrok. Poleg tega starši tudi menimo, da avtoriteta vzgojitelja ni nekaj danega, ampak si jo vsak pridobi s svojim vsakodnevnim zglednim in požrtvovalnim delom.

Zavedamo se tudi, da je naša narodnostna skupnost podvržena hudim odkritim in prikritim napadom z vseh strani in da edino skupaj lahko učinkovito kljubujemo naklepnim oblikam kratenja pravic in omalovažujočemu odnosu do naše prisotnosti na Goriškem.

Prepričani pa smo, da je prav šola eden bistvenih členov za ohranitev naše istovetnosti in jamstvo za bodočnost. Zato pričakujemo od vseh, ki so poklicani, da uresničujejo poslanstvo naše šole, da z odgovornostjo, strpnostjo in spoštovanjem do dela in vloge vsakogar, prispevajo k vsestranski rasti ustanove in upravičijo naše zaupanje vanjo.

Gorica, 18.3.1994

William Princič, David Sossou, Igor Paulin, Franco Bagon, Mario Ferletič, Orlando Murenec

Pogovor z ekonomistom dr. Gabrijelom Devetakom o sedanjem gospodarskem stanju

Družbeno-ekonomske razmere in mednarodno sodelovanje

Naš današnji sogovornik je Gabrijel Devetak. Rodil se je 29.9.1938 v Mirni pri Gorici. Maturiral je v Ljubljani. Iz strojništva in ekonomije je diplomiral v Mariboru. Doktorat ekonomskih znanosti (inovacije in marketing) pa je uspešno odbranil v Zagrebu. V 35-letni delovni praksi je služboval na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih v večjih primorskih podjetjih. Leta 1990 je ustanovil lastno podjetje s široko registracijo »DEGA d.o.o.« Nova Gorica, kjer je direktor. Istočasno je izredni univerzitetni profesor za marketing. Ta predmet predava na ljubljanski in mariborski univerzi. Večkrat ga slovenska sodišča zaprosijo za izdelavo izvedeniških mnenj s področja inovacij in marketinga. Dosedaj je objavil okoli 5000 strani strokovnih in znanstvenih del v obliki referatov, knjig, recenzij, predavanj in ekspertiz. Z referati je nastopal na domačih in mednarodnih strokovnih posvetovanjih; v lanskem letu tudi v Gorici in Ronkah. Njegova dela smo zasledili tudi v mednarodni reviji *La cultura nel Mondo*, ki izhaja v Rimu. Za njegovo uspešno delo in rezultate je prejel že več priznanj in nagrad.

Kako Vi kot strokovnjak v gospodarskih vprašanjih ocenjujete sedanje krizno stanje? Ali vidite na mednarodni ravni možnost za izboljšanje v krajšem roku?

Krizno stanje se odraža tako v industrijsko razvitih kot v nerazvitih državah. Pri prvih ni proizvodnje, ker ni naročil (izguba standardnih trgov), pri drugih je globlja kriza zaradi razpada plansko-socialističnega družbenega sistema v nekaterih bivših vzhodnoevropskih socialističnih državah in drugod. Specifičen pa je problem v razpadli Jugoslaviji (vojno stanje na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini ter embargo za Srbijo in Črno goro). Vsaka kriza ima svoj cikel. Predvidevam, da se bodo razmere na nekaterih območjih kmalu postopno izboljšale.

Slovenija je od osamosvojitve dalje naredila v ekonomskem pogledu velike korake, a tudi precej napak. Katera področja so bila doslej najbolj zapostavljena in katerim bi se morala naša matična država bolj posvetiti?

Denacionalizacija in privatizacija se vlečeta iz najrazličnejših vzrokov in interesov predolgo, čeprav so bili sprejeti določeni zakoni. Poleg reševanja omenjenih problemov je nujna hitrejša sanacija bank in s tem gospodarstva. Nadalje bo potrebno vzpodbujanje in stimuliranje ustvarjalnosti ter spremljanje razvoja znanosti in tehnike v svetu. Kakor smatrajo nekateri danske ambasadorje za trgovske potnike pri prodaji njihovega blaga, tako bi morali tudi naši veleposlaniki in konzuli več časa in pozornosti posvečati povpraševanju na tujih trgih oziroma ponudbi našega blaga in storitev tujim kupcem.

Po vsem svetu je danes eno glavnih vprašanj zavezitev brezposelnosti. Kakšne perspektive vidite kot strokovnjak in kaj bi svetovali mladim, ki bodo v kratkem začeli iskati zaposlitev?

Brezposelnost je povezana z gospodarsko krizo, o čemer sva že uvodo-

ma govorila. Nekatero državo se jo reševale z novimi investicijami na področjih makrostrukture. V novejši zgodovini so zanimivi primeri držav Daljnega vzhoda, ki jim nekateri pravijo »azijski tigri«, kot so npr. Južna Koreja, Tajvan, Hongkong in Singapur, ki so imeli povprečno stopnjo rasti bruto družbenega proizvoda v obdobju 1985-89 od 8,9 do 10,4. Omenjene države so istočasno z zmanjševanjem brezposelnosti razvijale nove proizvode za najzahtevnejše svetovne trge. Pri tem so jih države podpirale na najrazličnejše načine kot npr. s subvencioniranjem obrestne mere za izvoznike, z ugodnejšimi izvoznimi krediti za izvoznike, z manjšimi davščinami, s prednostnim uvozom, ki je potreben za ustvarjanje izvoza itd. Ustanovljena so bila tudi državna podjetja z namenom oblikovanja novih industrij in s tem angažiranja brezposelnih. O tem bi lahko napisali cele študije.

Za mlade, ki bodo iskali zaposlitev, priporočam, da se že v šoli oborožijo s strokovnim znanjem in se pravočasno odločijo za tisto specializacijo (delo in poklic), za katero čutijo največje veselje. Če ne bodo našli zaposlitve v domovini, bo treba le-to iskati po svetu. Iznajdljivi Slovenci so dobili službo v številnih industrijsko najrazvitejših državah; v začetku so poprijeli za vsako delo. Zatem pa so

napredovali do šefov, direktorjev in celo do univerzitetnih profesorjev. Preden bi brezposelni Slovenci šli s trebuhom za kruhom, svetujem, da se povežejo med seboj ali s tistimi podjetniki, ki bi jim lahko ponudili konkretno reševanje določenih problemov ob upoštevanju marketinških načel. Znani so primeri brezposelnih mladeničev, ki so takorekoč »goloroki« pristopili k ustanavljanju obrtnih delavnic; tisti, ki so imeli tržno zanimivo izdelke ali storitve, so razmeroma hitro prebrodili krizo. Skratka, slediti morajo tržnemu povpraševanju in se pravočasno odzivati, kakor tudi samoiniciativno nuditi inventivne rešitve. Zanimiva so nekatera slovenska demografsko ogrožena območja, kjer so podjetniki oproščeni najrazličnejših davščin. Zlasti na takih obmejnih območjih med Italijo in Slovenijo je zanimivo ustanovljati mešana mednarodna podjetja.

Kaj bi povedali o gospodarskem sodelovanju med obmejnimi predeli? Praviloma bi morale biti na teh območjih ekonomske možnosti večje. Kako so znali na Tržaškem in na Goriškem po vaših ugotovitvah izkoristiti to »naravno« geografsko danost?

Na teh območjih so bili številni podjetniki izredno iznajdljivi. Povezovali so gospodarske in druge interese med obema državama. Spominjam se zime leta 1969, ko sem zagnanemu mlajšemu goriškemu trgovcu pomagal pri svetovanju tovrstnega mednarodnega sodelovanja. Besede in želje so se spremenile v dejanja: steklo je zanimivo mednarodno sodelovanje. Mnogi poslovneži so znali izkoristiti maloobmejno sodelovanje po meddržavnem goriškem in tržaškem sporazumu. Le-to je še vedno zanimivo in perspektivno, zlasti če so podjetniki taki, da znajo slediti tržnim dogodkom in pravočasno ugotavljati ponudbo, povpraševanje in druge probleme. Ni dovolj samo spremljanje le-tega, ampak tudi oblikovanje konkretnih rešitev, predlogov in mednarodnega sodelovanja (kooperacij, sovlaganj, mednarodne trgovine itd.).

Že pred časom je italijanska vlada sprejela določene zakone za razvoj obmejnih območij in temu nudila razmeroma velika sredstva in druge ugodnosti. Vsekakor priporočam, da si zainteresirani podrobneje ogledajo in proučijo tovrstne zakone, kakor tudi novejšo zakonodajo, ki ureja sistem stimulacij in subvencij. Podrobnejše informacije nudi tudi Inštitut za zunanjo trgovino v Rimu in druga ministrstva.

Glede na dejstvo, da je Slovenija po razpadu Jugoslavije izgubila številne trge na tem območju, smo prisi-

ljeni iskati nove oblike gospodarskega sodelovanja zlasti z industrijsko razvitim svetom. V prvih štirih mesecih lanskega leta je znašal skupni slovenski izvoz 1.948 mio. USA dolarjev; od tega je odpadlo 69,8% na razvite države (zlasti na Evropsko skupnost, to je 57,1%). Za leto 1993 je zanimiv skupni slovenski izvoz 6.088 mio. USA dolarjev. Od tega odpade na razvite države 4.293 mio. USA dolarjev (države EGS 3.495 mio.; države EFTA 425 mio.). Na osnovi tega lahko rečem, da so bila številna slovenska podjetja pogumna pri obdelavi tujih trgov, kjer so dosegla konkretne rezultate.

Za konec še dve vprašanji o Vas in Vašem delu. Pred kratkim, natančneje februarja letos, ste kot prvi (in doslej edini Primorec) prejel priznanje trajnega veččaka za management, ki ga podeljuje Zveza ekonomistov Slovenije. Katere reference, znanje in rezultati so najbolj prispevali k pridobitvi tega pomembnega priznanja in kaj ta naslov pomeni?

Za naslov stalnega veččaka (to je eksperta ali izvedenca) se po njihovih kriterijih zahteva 120 točk. Pri zbiranju in ocenjevanju sem jih nabral kar 180, to je 50% več, kot je bila takojimenovalna norma. Najpomembnejši rezultati in reference, ki so pripomogli k temu nazivu (skupaj z diplomami in izkaznicami), so bili: diploma doktorja ekonomskih znanosti, habilitacija izrednega profesorja za marketing, delovna doba, objavljena dela v domovini in tujini, dve samostojni strokovni knjigi in še tri druge knjige s soavtorstvom, opravljanje del in nalog na vodilnih najodgovornejših delovnih mestih v gospodarstvu, realizirana izvedenska mnenja za sodišča v Sloveniji, reference mednarodnega marketinga, strokovna predavanja na univerzah (Ljubljana, Maribor in Zagreb) in drugih izobraževalnih ustanovah ter v podjetjih. Razumljivo je, da so k temu prispevali tudi moji številni nastopi s strokovnimi referati na domačih in mednarodnih simpozijih.

Kakšni so Vaši nadaljnji načrti, želje, sugestije?

Še naprej bom konkretno in praktično pomagal zlasti mladim in neizkušenim podjetnikom pri opredeljevanju — iskanju novih proizvodnih programov (izdelkov in storitev) ter ustanavljanju novih mednarodnih mešanih podjetij. Povezoval bom slovenske ustvarjalce (tudi kiparje) z italijanskimi in drugimi partnerji pri trženju s konkretnimi izdelki. Po novi zakonodaji je možno v Sloveniji ustanovljati mešane firme z inozemci, ki vložijo stroje, ne da bi plačali carino. Na univerzi bom še naprej predaval marketing in usposabljal mlade študente za podjetništvo. Upam, da bom v tem letu napisal novo knjigo in kakšen priročnik za gospodarstvo.

Pogovarjala se je
Helena Jovanovič

Za predsednika je bil potrjen Damjan Paulin Občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici

Lepo število predstavnikov enajstih včlanjenih društev, zborov in Ljudskega radia se je udeležilo v ponedeljek, 28. marca, letnega rednega občnega zbora ZSKP, ki je potekal v veliki dvorani Katoliškega doma. Še posebno razveseljivo je dejstvo, da je velika večina udeležencev pripadala manjši generaciji.

Občni zbor sta pozdravili predsednici Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice prof. Lojzka Bratuž in Marisa Pelesson za Zvezo slovenskih kulturnih društev. Prisotna sta bila tudi predstavnik Zveze slovenskih kulturnih organizacij Slovenije Ravninar in predsednik Katoliškega doma Marjan Markežič.

Podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve Republike Slovenije Lojze Peterle pa je pismeno pozdravil občni zbor in vse članice, ki na različnih področjih s svojim delom prispevajo k ustvarjalnemu razpoloženju med Slovenci v Italiji. Minister Peterle je poudaril, da je bila Katoliška prosveta veliko let kljub skromnim sredstvom in nenaklonjenosti matične domovine zgleđna opora Slovencev v zamejstvu. Pismo so pozdravili občni zbor tudi predsednica SSO Marija Ferletič in predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta dr. Zorko Harej.

Poročilo o delovanju Zveze je podala tajnica Valentina Humar, blagajnik Božidar Tabaj pa je poročal o finančnem stanju Zveze. Predsednik dr. Damjan Paulin je v svojem poročilu izhajal iz širšega okvira trenutnega stanja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in

posebno na Goriškem, ki je vse prej kot rožnato. Državna in deželna sredstva za kulturo so se z novim deželnim proračunom znatno skrcila, predlog za globalni zaščitni zakon ministra Paladina se v ničemer ne razlikuje od prejšnjega Maccanicovega, o katerem smo že večkrat izrekli negativno mnenje. Ob tem vprašanju pa ne moremo mimo zadržanja goriške pokrajinske predsednice, ki je v pismu predsedniku vlade napisala toliko laži in zavzela do Slovencev taka stališča, da jih lahko primerjamo samo z najbolj mračnim obdobjem fašistične diktature. V tem očitno ne preveč pozitivnem okviru so Zveza in njene članice opravile do konca svojo dolžnost kot odgovorni za ljubiteljsko kulturno delovanje na Goriškem, je dejal predsednik Paulin.

Sledila so poročila posameznih članic, ki so jih podali za društvo »F.B.Sedej« iz Števerjana Franka Padovan, za »Sabotin« iz Št. Mavra Irena Ferlat in za društvo »Podgora« Kristina Kovic. O opravljenem delu in o problemih goriškega društva »Mirko Filej«, zborov »Lojzke Bratuž« in »Mirko Filej« ter o Ljudskem radiu so poročali Katja Sfiligoj, Miloš Cotar, Robert Jug in Niko Klanjšček. Pregled delovanja štandreškega društva je podala Kristina Marušič, Mirjam Pahor pa je poročala o društvu »RupaPeč«. Za društvo »Jadro« iz Ronk je spregovoril Oscar Beccia, za »Hrast« iz Doberdoba pa Mauricijo Peric. Za predsednika Zveze je bil na volitvah potrjen dr. Damjan Paulin.

Novi goriški pokrajinski tajnik Ssk Aleš Figelj »Slovenci smo lahko vsi skupaj kljub različnosti«

Slovenci na Goriškem preživljajo pod sedanjo pokrajinsko upravo težke trenutke. Čez nekaj mesecev jih čaka nova pomembna preizkušnja, volitve za občinski svet. Od izida bo odvisno, če bo mogoče vsaj delno popraviti škodo, ki jo je v tem času povzročila pokrajinska uprava. Goriški del Slovenske skupnosti si prizadeva za čim večjo enotnost vseh Slovencev, saj bo samo tako mogoče prebiti zid nenaklonjenosti naši manjšini. Novi goriški pokrajinski tajnik Ssk Aleš Figelj, ki je bil izvoljen na prvi seji po občnem zboru 4. marca, je dejal, da bo posebno v ta cilj vložil vse svoje sile.

Pred kratkim ste postali novi goriški pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti. Kako ocenjujete delo stranke v zadnjih letih in katera vprašanja bo treba po Vašem najprej rešiti?

Stranka Slovenske skupnosti se je od leta 90 dalje precej spremenila. Izgubila je svoj predznak, ki jo je označeval od njene ustanovitve dalje, da namreč združuje samo proti levičarsko usmerjene Slovence. Sedaj pa je res stranka, ki je primerna za vse, ne glede na ideološko opredelitev. Dokaz za moje besede je že dejstvo, da sem bil jaz izvoljen za tajnika. V preteklosti sem bil namreč član italijanske levičarsko usmerjene stranke.

Za nas v Gorici so sedaj najpomembnejše občinske volitve. Stranka si bo morala v bodoče še bolj prizadevati za večjo vključitev drugače mislečih, da bo res postala stranka vseh Slovencev. Na nedavnem srečanju s senatorjem Bratino sem poudaril, da smo lahko vsi skupaj kljub različnosti...

Ali so se zaradi zadržanja goriške pokrajinske uprave zaostri tudi odnosi med slovenskim in italijanskim prebivalstvom?

Neko napetost je mogoče res opaziti in to morda bolj kot v preteklosti. Upam pa, da bomo v kratkem času tudi to premostili. Za dosego tega cilja pa bo potrebno veliko dela z ene in druge strani.

Kakšno pot namerava Ssk ubrati za izboljšanje stanja?

Slovenska skupnost se je pripravljena pogovarjati z vsemi strankami

razen, seveda, s fašistično. V bodoče si bo morala Ssk namreč prizadevati tudi za to, da bo stranke, ki so imele največ uspeha na volitvah, »omehčala«, da bi postale bolj pozorne do manjšinskih problemov. Poleg tega jim bo morala posredovati prave informacije o našem stanju. Tudi med zadnjo volilno kampanjo je bilo izrečenih veliko netočnosti in laži o zahtevah slovenske manjšine. Vse te predhodke bomo lahko odpravili le, če bomo znali vzpostaviti dialog.

Kakšno pa je sodelovanje Ssk s Slovenijo, predvsem z novogoriškim območjem?

Reči moram, da imamo trenutno več stikov s strankami v Ljubljani kot pa v nam bližji Novi Gorici. Upam, da mi bo v tem času, ko bom zasedal pokrajinsko tajniško mesto Ssk, uspelo ponovno oživetiti te stike, ki sedaj niso takšni, kot bi lahko pričakovali.

V Gorici bodo 12. junija občinske volitve. Ali lahko iz tega, kar se je zgodilo na vsedržavni ravni, sklepamo, kakšni bodo rezultati na občinskih volitvah pri vas?

Na to vprašanje je sedaj težko odgovoriti. Reči moram, da bo Slovenska skupnost sodelovala v taboru naprednih sil. Na teh občinskih volitvah bomo morali biti Slovenci složni, vsakršno razprševanje glasov bi bilo skrajno nevarno.

Kar zadeva goriške občinske volitve bi še dejal, da je sedaj največji problem kandidat za župana. Idealno bi bilo, da bi se tudi pri nas ponovilo to, kar je uspelo v Trstu z izvolitvijo Illyja za župana, vendar mislim, da bo zelo težko najti primerne človeka. Slovenci na Goriškem se vsekakor že dalj časa pripravljamo na občinske volitve in se razgovarjamo v okviru kartela naprednih sil.

(hj)

Slovenska skupnost bo imela svoj redni

8. deželni kongres

16. aprila v Trstu, in sicer v modri dvorani Hotela Savoia. Naslednjega dne, v nedeljo, 17. aprila, se bo kongres nadaljeval v slovenski dvorani.

Na valovih Radia Trst A v izvedbi Radijskega odra

Papinijeve Priče trpljenja Gospodovega

Za tridnevje, ko doseže Veliki teden svoj vrh, je dramski odsek radia TS A sklenil ponuditi svojim poslušalcem globoko in včasih kar pretresljivo delo italijanskega pisatelja Giovanni Papinija Priče trpljenja Gospodovega. V sedmih novelah pisatelj predstavlja nadaljnjo življenjsko pot tistih, ki so bili priče Kristusovemu trpljenju: Judeža, Pilata, Kajfe, Malha, Simona, Barabe... Delo, ki je bilo napisano l. 1937 in je že l. 1940 izšlo v slovenščini v bleščečem prevodu pesnika in pisatelja Vinka Beličiča, je pozneje šlo v pozabo.

Na aktualnost in vsebinsko bogastvo tega dela je opozoril prof. Jože Faganel in z Radijskim odrom pripravil izvedbo treh Papinijevih novel. Za avtorja je značilno, da se je poglobil

v posameznikovo intimo in v njej našel odgovor na stisko stoletja.

V času, ko so pred bližajočo svetovno norijo krščanski zahod zasenčile osebnosti, ki so bile utelešeni dokaz za obstoj hudiča, Papinija vznemirjajo predvsem negativni liki iz Nove zaveze — Pilat, Kajfa, Judež, Malh. V njihovi duševnosti išče vzgibov za nedopovedljivi zločin nad učlovenim Bogom. Vsebinsko — fabulativno svobodno nadaljuje tam, kjer je evangelij obmolknil.

Prof. Faganel je za tridnevje Velikega tedna izbral zgodbe o Judežu, Barabi in Simonu iz Cerene. Delo so izvedli člani Radijskega odra v režiji Marijana Kravosa, tonski tehnik je bil Marjan Jevnikar. Lektor je bil prof. Jože Faganel, ki je delo tudi priredil.

Sklepna premiera abonmajske sezone SSG

Tržaški komedijanti oživili Molièra

Jean Baptiste Poqueline Molière: Zdravnik po sili, premiera 25. marca 1994 v Kulturnem domu v Trstu.

Režija Zvone Šedlbauer, scena Vojteh Ravnikar in Maruša Zorec, kostumi Marija Vidau, glasba Gojmir Lešnjak, songi Miroslav Košuta, koreografija Mojca Horvat, prevod Josip Vidmar, lektor Jože Faganel.

Izvedba gledališkega ansambla SSG v zasedbi: Géronte, Lucindin oče (Vladimir Jurc), Lucinda, Gérontova hči (Lučka Počkaj), Leander, Lucindin ljubimec (Gašper Tič), Sganarel, Martinin mož (Gojmir Lešnjak), Martina, Sganarelova žena (Maja Blagovič), Gospod Robert, Sganarelov sosed (Adrijan Rustja), Valer, Gérontov sluga (Livio Bogatec), Luka, Jacquelinin mož (Stojan Colja), Jacqueline, dojlja (Stanislava Boninsegna).

Molièrov teater poznam bolj iz literature kot iz odskih uprizoritev, bolj iz knjig ali filmskih priredb kot pa iz živega gledališča. Vsekakor bi si ga lahko predstavljala tako, kot si ga je zamislil režiser Zvone Šedlbauer, ki je Molièrovo komedijo Zdravnik po sili postavil v krog raztrganec, med pločevinke in kupe smeti, kjer se odvija življenje sodobnih klošarjev. Prav tako bi lahko bili raztrgani in razcapani Molièrovi sodobniki, reveži in izrinjenci 17. stoletja, če seveda izvzamem rambovsko opravljene Jacquelininega moža Luko in še koga.

Veliki francoski komediograf Molière je v svojih igrah smešil razvade in napake meščanstva, a vendar me režiserjevo posodobljenje njegove komedije prav nič ne moti. Molièrovo gledališko skupino si namreč zamisljam — tako kot se je tokrat predstavila skupina naših gledališnikov — kot pisano človeško gmoto radoživih in razposajenih komedijantov. Tem je igranje dobiček in užitek, ob katerem iščejo stik z občinstvom, ga zabavajo, a ga obenem opozarjajo na nekatere težave svojega časa (in poklica).

To mislim, da je režiserju uspelo, tudi ob sodelovanju kostumografke Marije Vidau in songov Miroslava Košute, ki jih je uglasbil Gojmir Le-

Na sliki: (z leve) Livij Bogatec, Gojmir Lešnjak in Stojan Colja v igri »Zdravnik po sili«

šnjak. Scena Vojteha Ravnikarja je v svoji barvitosti sicer ustrezala sproščenemu ozračju dogajanja, a vendar je na ozadje proicirano nebo učinkovalo nekako neskladno z razcefrano modrih, oranžnih in rdečih »španskih sten«, za katerimi so se včasih skrivali igralci.

Smeh in bodice, batine in ples: spreten preplet duhovitosti in osti je ustvaril igro, ki jo je publika prve nedelje po premieri sprejela s toplim aplavzom in odobravanjem. Morda tudi zato, ker so nastopajoči igralci, kot že povedano, znali skozi smeh in komedijanstvo posredovati tudi nekaj drobnih življenjskih spoznanj. Tako sem v slogu najnovejših prizadevanj boja proti kajenju (zlasti v ZDA in Sloveniji) dojela namig, naj se na odru ne kadi. Tipično molièrovska pa so bila modrovanja o lažnih zdravnikih in naivnosti ljudi, o zakonski sreči in življenjskem veselju. Izbira narečja, predvsem v začetnih dialogih, je potegnila gledalca v komedijantski krog in ga nadalje prepustila knjižnemu jeziku, ki — velja poudariti — ni bil, kot se v postavitvah komedij danes prepogostokrat dogaja, zabeljen z grobostmi.

Komičnost je izhajala, kot je za Molièrove like značilno, iz njihovih značajev. Molièrov tekst in Šedlbauerjeva režija sta omogočila preciznejšo interpretacijo zlasti igralcema no-

silnih vlog Sganarela in Geronta. Ta dva lika veliko dolgujeta antičnemu gledališču: prvi, ki je sicer v svojem šarlatanstvu pogost Molièrov junak, prebrisanim Plavtovim sužnjem, drugi pa omejenim, naivnim starcem, ki jih kar mrgoli v novi grški komediji (npr. Menandra). Obe vlogi sta bili zelo hvaležni. Vladimir Jurc se je zлил s podobo naglušnega, neokretnega in pohlepne starca, tako je bil prepričljiv v svoji interpretaciji. Sganarel Gojmira Lešnjaka ni bil dovolj izpiljen, je pa dihal svežino burkeža in glumača, ki se v svoji vlogi prvenstveno zabava in skuša vzpostaviti stik z občinstvom. Vez z gledalci se je spletla tudi po zaslugi Sganarelove žene (Maje Blagovič), Gerontovega sluga (Livio Bogatec), Luke (Stojan Colja) in Sganarelovega soseda (Adrijan Rustja), njihovega nastopanja v parterju, rabe narečja ter glasbenih in koreografskih vložkov, ki so popestrili predstavo.

Izbira, da odmoru po dveh dejanjih sledi zelo kratek zadnji del, se mi ni zdela posrečena. Enako lahko trdim o gestikulaciji ter oglatih gibih zaljubljene dvojice Lucinde in Leandra, ki sta v zadnjem delu izpadla afektirano.

Z veseljem pa smo na našem odru spet gledali Stanislavo Boninsegna v vlogi lepe in zapeljive, a življenjsko prekaljene in trezne dojlje Jacqueline, okrog katere se je rad sukal Sganarel.

Molièrov Zdravnik po sili se, tako se mi zdi, udejanja ne toliko kot sklepna uprizoritev letošnje abonmajske sezone, marveč kot sproščena burka, s katero bodo tržaški komedijanti nedvomno privabljali v podeželske dvorane in na poletne predstave na prostem tudi publiko, ki sicer ne zahaja v tržaški Kulturni dom. In tudi v tem je poslanstvo našega gledališča, ki se dostojanstveno in na vse možne načine upira nevzdržnemu primežu vse hujše finančne krize.

Majda Artač Sturman

Že sedmič podelili Flajbanove štipendije

Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta je letos že sedmič podelilo štipendije in podpore iz Flajbanovega sklada. Običajno dobi štipendijo samo en študent, letos pa sta jo izjemoma prejeli dve študentki, ker lani nagrade niso podelili. Nagrajenki sta Metka Kodrič iz Trsta in Vesna Cescutti iz Sovodenj, obe pa obiskujeta medicinsko fakulteto. Vsaka je dobila dva milijona lir, polovico v denarju, polovico pa v zlatnikih. Podporno nagrado v višini milijona lir sta prejela Miran Devetak iz Gorice, ki študira fiziko, ter pianist Marko Germani iz Trsta. Slednji bo šel za nekaj časa na izpopolnjevanje v Pariz.

Štipendije in podpore so podelili v petek, 25. marca, na sežu SDD v Ulici Machiavelli. Po uvodnih besedah predsednika društva inž. Aljoše Vesela je spregovoril prof. Franko Pisani, predsednik ocenjevalne komisije, ki je določila dobitnike nagrade. Med drugim je poudaril, da je velika večina slovenskih univerzitetnih študentov angažirana tudi na kulturnem, športnem ali kakem drugem področju, medtem ko pri italijanskih študentih velika večina poleg univerze ne dela nič drugega. Prof. Vera Čok pa je na slavnostnem večeru Slovenskega dobrodelnega društva povedala nekaj besed o nagrajencih ter o njihovih izvenšolskih dejavnostih in uspehih.

Pri SDD so ponosni, da sta sedaj dva od »njihovih« nagrajencev že tik pred diplomom. Študentje seveda dobivajo letno podporo le, če redno polagajo izpite, Flajbanov sklad pa lahko zaprosijo za pomoč, če se dobro učijo v šoli in izhajajo iz družin, ki razpolagajo z manjšimi finančnimi sredstvi.

Poslednje slovo od Mirana

V barkovljanski cerkvi so se svojci, prijatelji, znanci in kolegi konec prejšnjega tedna še zadnjič poslovili od snemalca Mirana Hrovatina, ki so ga skupaj s časnikarjem Ilario Alpi hladnokrvno ustrelili v glavnem somalskem mestu Mogadišu. Njegove posmrtno ostanke so upepelili v Vidmu, žarilo pa so po cerkvenem obredu prenesli na barkovljansko pokopališče. Miranovo ime bodo vklepali tudi na ploščo, ki so jo pritrtili na pročelje sedeža Časnikarskega krožka na Korzu v Trstu in ki že nosi imena treh mostarskih žrtev — Saše Ota, Marca Luchette in Daria D'Angela.

Iz Somalije je v prejšnjih dneh prišla vest, da so prijeli dva od krivcev za smrt Mirana in rimske časnikarke, vendar so uradni viri to vest zanikali.

Izšla je knjiga:

Opčine, zgodovinski oris župnije

Knjigo je napisal prof. Ivan Artač

Sodelovali so:

Berta Vremec, Drago Štoka, Zvonko Vidau (fotografije) in Marko Štoka (zemljevidi).

Predstavitve knjige bo v soboto, 16. aprila, ob 17. uri v prostorih openske Hranilnice in posojilnice v ulici Rreatorio. Predstavil jo bo prof. Tomaž Simčič. Pel bo cerkveni pevski zbor Sv. Jernej. Predstavitve bo v okviru škofovega pastoralnega obiska, zato se je bo udeležil tudi škof Lovrenc Bellomi.

Branje - Branje - Branje - Branje - Branje - Branje - Branje

Vrni se k morju

»Kdo bi me slišal izmed angelskih redov, če bi zakričal?«

Te besede je zapisal sloviti pesnik Rainer Maria Rilke. Rad si domišljam, da je medtem opazoval morje s kamnite stene, ki se je strmo navzdol spuščala vanj. Nebeško modri valovi morja utripajo v tempu tihega šumenja, biserno beli valovi se lomijo kakor oblaki nad nami. Zato so tudi mnogi rekli, da je morje nebo, ki je padlo na zemljo, ker je hotelo biti luč. Morje nas slepi, ker hrani sončne odseve kakor skrinja. Prav zato pa je tako strašno kakor smrt, ki je skrinja niča.

Če se predamo velikonočni skrivnosti, se kakor drevo odpremo k nebu. Tedaj smo podobni »gorčičnemu zrnu, ki ga je človek vzel in vsejal na svoji njivi. To je sicer najmanjše izmed vseh semen. Ko pa zraste, je večje ko zeliščica in postane drevo, tako da prilete ptice neba in prebivajo na njegovih vejah«. Drevesa ne rastejo tik ob morju, ker sol škoduje njihovim koreninam. Drevesa je napajajo ob drugih vodah, srkajo studenčno vodo ali deževnico. Nam pa se ni treba bati skrivnosti morja — soli, ker smo jim ukrotili. Sporočilo velike noči je v tem, da se predamo upanju in kakor rešeni brodolomci preplavamo veliko morje smrti. Ne sprejmemo nauk o dobrem, da se kakor sol, raztopljena v morju, shrani v skrinji našega življenja. »Ko se je zvečerilo, je bil čoln sredi morja, on sam pa na suhem. In ko je videl, kako se z veslanjem mučijo, veter jim je bil namreč naspoten, je okoli četrte nočne straže po morju hodeč prišel k njim in hotel iti mimo njih. Ko so ga pa ti videli hoditi po morju, so menili, da je prikazen, in so zavpili; vsi so ga namreč zagledali in se prestrašili.«

Velika noč je praznik pomladi. Prav v pomladanskih dneh pa je morje še bolj vabljivo. Narava ne vstaja, ker je le spala. Narava se samo predrami zaradi prijetnega sonca pomladi. Pazimo se, da nas njena ekstaza življenja ne omami. Človeški rod se je rodil in prebiva v vodi, in še bo živel v njej, dokler ne bo stopil na suho, onkraj grobnih dalj, onkraj začetka in konca, preko velikih brazd.

Zemlja je vedno bila odrešiteljica pred morjem. Njeno ljubezen smo izgubili, ko smo začeli zlorabljati njene sadove. Sedaj se v zemlji odpirajo brazde, razpenjajo se velika žrela. Če smo splavali iz morja, potem ko smo prepustili valovom tovor teže, moramo paziti, da se ne spotaknemo prav na zemlji. Nam bližnje pokrajine žalujejo kakor Oljska gora. Bombe razsajajo kakor padli angeli, ki se maščujejo nad zlatim klasjem sežigajoč polja. Isti ljudje, ki so Kristusa sprejeli z oljčnimi vejami, so ga izdali in vpili: »Križaj ga! Križaj ga!«

On pa nas je bil opozoril: »Varujte se lažnih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj so pa grabežljivi volkovi. Po njih sadovih jih boste spoznali. Mar bero grozdje s trnja ali smokve z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, slabo drevo pa rodi slab sad. Dobro drevo ne more roditi slabega sadu in ne slabo drevo roditi dobrega sadu. Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo. Po njih sadovih jih boste torej spoznali.«

Naše poslanstvo, poslanstvo našega obstoja je, da se odrešimo in da odrešeni rešujemo. Naj nas praznik cvetov in pomladi uči predvsem skromnosti trsja. Daleč naj bo napuh od naše duše. Če kdo ne verjame v to modrost in misli, da je brez napak, naj vrže prvi kamen. Če ga bo metal v morje, bo morda tudi sam spoznal plimo in oseko in izginil v strašni igri valov. Pri priči bi utonil, ko bi bil priklenjen nanj. Zato ne mečimo in ne dvigujmo kamnov. Še nožeden ni priplaval na površje. Nad morjem se dvigajo le visoke kamnite stene. Velika noč pa nas uči, da je mogoče odvaliti kamen — ne samo do groba, ampak tudi od duše.

Odvaliti kamen: biti lahek kakor balonček, vzpeti se. Balonček pa lahko počti, vetrovi ga lahko spihajo stran. Vzpeti se: plezati počasi, četudi je vzpetina strma. Kamnita stena nam pravi: »Jaz sem čuvaj morja, ker sem se nad

njim povzpela. Nikoli se ne bom sesula vanj, ker mi valovi ne morejo ničesar, vetrovi samo božajo moj obraz.« In svarila nas bo tudi: »Kdor se vzpenja, se mora zavedati, da se z vzponom lahko bliža cilj in lahko večja padec. Bolje pa je enkrat pasti kakor stalno toniti.«

Vsi vemo, da na vrhu gore ne smeš zreti v prepad. Na visokem stolpu ne zremo naravnost navzdol. Če pa gledaš navzgor, te vrtoglavica ne more omamiti. Če oko stanovitno gleda v nebo in je roka mirna, se do vrha povzpenš mirno in varno kakor golobica. Strah pred cesto ne omaja tvoje duše, če s sopotnikom stopaš korak za korakom.

Cesta pa je dolga in se vije po gozdovih in pustinja kakor kača. Ko bomo stopali po cesti, bomo prehodili pot sveta. Ko bomo prišli do višav, nas bodo angeli slišali. Tedaj pa bomo spet hoteli v nižavje, ker bomo razumeli:

prvi korak — ne izgublaj upanja, pa čeprav si na dnu
drugi korak — plavaj k obali in varuj se valov
tretji korak — varuj se nezanesljivih sipin

...
zadnji korak — vrni se k morju in drugim pomagaj iz njegovih globin.

»Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki drži v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo!«

Jan Bednarik

Pred operacijsko sobo

Mnogo besed je, mnogo besed, a sredi vseh je ena; sredi sveta tako sama kot ta res ni nobena, nobena.

(Srečko Kosovel: Pesem)

Vstopila je skozi velika vhodna železna vrata. Pogled na vrt, ki ga je že domače, vendar sovražno prekoračila s trdim korakom, ji je vlił še kanček nezaupanja do tega poslopja. Gola drevesa, siva posušena trava, beli stoli brez bledih bolnikov in cela množica črnih mačk: vse to jo je še bolj navdajalo z občutkom nemoči, vendar se tega ni hotela zavedati, ker je ona bila močna, trdna kot skala, nič je še ni pretreslo do dna duše, zaradi tega je niti današnja preizkušnja ne bo.

Šla je skozi druga vrata v prostor, kjer je vonj po čistilih neznanosko zaudarjal po bolnikih, po samoti, po belih haljah in prekuhani jedi. Saj je ta duh že dobro poznala. Že teden ali več dni se ji je gnusil, ko je vsak večer prihajala na obisk. Zavila je na desno v precej veliko sobo, kjer so druga ob drugi ležale preizkušene, boječe in trpeče ženske, toda ljubljene postelje ni bilo. Bolničarka ji je neprijazno odgovorila, da je operacija še v teku.

Vzela si je knjigo in se navidez mirno usedla v čakalnico.

»Res si pogumna, tako naprej«, jo je potolažila neka bolnica. Takrat pa se je ves obrambni sistem, ki si ga je spletla okoli srca, raztrgal. Solze so ji prihajale v oči, a jih je zadrževala. Noga ji je drgetala, oči so ji buljile v knjigo, a niso videle ničesar.

Skozi luknjo neprobojnega jopiča je srce zagrabila roka. Sunkovito se ga je oprijela in ga začela trgati iz telesa. Saj srce ni bolelo, bolela je duša, ki je v sebi začutila smrt, ne sebe, ampak tiste ljubljene osebe, ki se je borila v operacijski sobi.

Beseda smrt se ji je zdela neka žalost, bolečina ali jok, ki prizadene druge, ne tebe. Ta beseda pa je zdaj postala strašna pošast, ki je s svojo tenco molela v simbol življenja, v njeno srce. Ta beseda je bila sama, ni potrebovala drugih samostalnikov, da bi človeka uničila. Ta beseda niso bili žalost, bolečina in jok, bila je le smrt, razločna in čista, močna in nepremagljiva. Začela je moleti krvavo tenco tudi v njeno dušo, a jo je nekaj zadržalo. Splašila se je, zvila rep med noge in se razblinila.

»Rešila se je,« ji je zašepetalo v uho. Zbudila se je kot iz grdi sanj. Utrujena in okrvavljena je še naprej sedela v čakalnici in buljila v knjigo. Čez čas ji je bolničarka sporočila, da se je operacija srečno zaključila.

Zaira Vidali, IV. b
Znanstvenega liceja
»France Prešeren« v Trstu

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Molière

ZDRAVNIK PO SILI

Režija Zvone Šedlbauer

V torek, 5. aprila, ob 16. uri
ABONMA RED I

v sredo, 6. aprila, ob 20.30
ABONMA RED D

v četrtek, 7. aprila, ob 20.30
ABONMA RED E

v petek, 8. aprila, ob 16. uri
ABONMA RED H

Vesele velikonočne
praznike

FARCO

 s.r.l.

FINE CHEMICALS

KEMIJA
FARMACEVTIKA

34132 TRST

Ul. del Lavatoio 4

Tel. 040/365424

Telex: 461012

Telefax: 040/363918

Filiala GORICA:

Ul. Trieste 160 - Tel. 0481/20769

infordata s.r.l.

- OSEBNI RACUNALNIKI IN PERIFERNE ENOTE
- APLIKATIVNI PROGRAM ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ
- POTROSNI MATERIAL ZA INFORMATIKO
- UVOZ - IZVOZ

Trst - Ul. Muggia, 15 - Tel. 040/381160 - 381616 - Fax 040/381110

GOSTILNA

Città di Londra

A. Rossa & C. snc

34132 TRST

Ul. Ghiberti 2
Tel. 040/365188

Branje - Branje - Branje

Vesela družba in še kaj

Proti jutru sem se znašel na nekem izgubljenem mejnem prehodu v neki izgubljeni deželi na neki izgubljeni celini na nekem izgubljenem svetu. Počasi se je jasnilo. Vsa pokrajina okrog mene je bila kar se da pomirjujoča, jaz pa sem bil nadvse nestrpen. Čimprej moram dospeti do najbližje metropole, ki je oddaljena nekaj desetnih kilometrov. Od tam bom lahko nadaljeval svojo pot.

Sedaj pa moram čimprej dobiti prevoz. Pač katerikoli. Avtobusov tu žal ni, pa tudi malo avtomobilov gre tod mimo. Ni mi jasno, kako se bom prebil do mesta, obenem pa sem ta trenutek trdno prepričan, da, če ne ukrenem ničesar, se bo pač nekaj zgodilo, kar me bo rešilo iz zagate. Nagnosko čutim, da mi bo nedejavnost po tolikih dneh norega vrtenja v krogu, tokrat naklonjena, da se bo že po inerciji nekaj premaknilo.

Ne vem, zakaj sem bil tistega dne ob porajajočem se jutru tako gotov, da je bilo takrat čakanje in brezdelje najbolj učinkovito sredstvo gibanja in dejavnosti. Morda zato, ker sem čutil, da so mi bile takrat zvezde naklonjene. Pokrajina okoli mene je bila sanjska in je novi dan že razlival svoje blagodejne žarke na ta svet, tako da me je ta, še preden se je sonce razžarelo, že vsega omamilo.

Le mnogo kasneje sem razumel, zakaj se je po mojem mišljenju moralo tako zgoditi. Že dolgo časa ni bilo obdobje, ura, utrinek tik pred zarjo, tako temen kot tistega dne, tako se je moral svet nato oddolžiti z veličastnim dnevom in žarečo močjo. V nemirovanje mirovanja, o tem da se mora zemlja okoli mene premakniti, sem bil tako prepričan, da sem se kar usedel na zidek ob carinarnici, odložil nahrbtnik in čakal.

In res mi ni bilo treba dolgo čakati. Le nekaj minut sem vedro bolščal v vse svetlejšo rdečo progo na vzhodu, ko sem že od daleč zagledal manjši tovornjak, ki se je prikazal od neznanega kod, iz njega pa sta izstopila dva starejša možka in začela nekaj nakladati.

Delata hitro in složno, tako naprej nekaj časa opazujem njune skladne gibe, nato pa, ko sta očitno končala, se jima približam in ju vprašam, če me lahko zapeljeta v najbližje mesto, če se seveda sama odpravljata tja.

»Lahko«, mi odgovorita skoraj soglasno, »a le pod tremi pogoji.«

»Povejta«, jima z gotovostjo odvrnem.

»Prvi pogoj je ta, da ti ugaja vesela družba.«

»Vsekakor mi ugaja«, odgovorim. Oba možakarja se nasmehmeta, češ, krasno, dobila sva pravega. »Dobro«, mi odvrneta. »Drugi pogoj je, da ti ugajajo živali.«

»Vsekakor«, se pošalim, »doma redim kondorje, aligatorje in kenguruje.«

»Krasno«, spet povzameta vesela možakarja in, kot da bi napovedovala ne vem kako važno tekmo ali bitko za življenje in smrt, zelo retorično nadaljujeta, saj sta se takoj vživel v to igro, da je tako meni kot njima že šlo na smeh.

»Tretji pogoj pa je«, postala sta za trenutek, tako da je napetost dosegla višek, »tretji pogoj pa je..., da ti ugaja...; spet trenutek tišine, tako da je radovednost že neznosna: »sveži zrak.«

Jaz si kar zadovoljno oddahnem, ko vidim, da bom lahko zadostil vsem trem pogojem ter odgovorim: »Oh sveži zrak mi prav gotovo ugaja, ko pa stanujem v šotoru, ki sem ga postavil na glavnem trgu svojega mesta...«

Onadva se kar muzata ter mi soglasno, kot kaka vajena televizijska napovedovalca, svečano izrečeta sodbo: »Dobro, uspešno si preстал vse tri preizkušnje, torej vstopi.« Eden od dveh pa mi še potihlo in razglašeno zapoje slovesno televizijsko varietejsko glasbo, ki je pač značilna ob vstopu na oder kakega zvezdnika ali velikega pevca.

Že se hočem povzpeti v kabino majhnega tovornjaka, ko mi zgovornejši možki reče: »Ne tja, saj je tu prostor le za dva. Ti moraš iti zadaj, na odrto.«!

Saj res, sveži zrak, se mi utrne v misli. Kaj pa dobra volja in živali?, še pomislim.

Nisem se niti dodobra povzpел na zadnji odprti del malega tovornjaka, ko se izpod umazane odeje prikažejo trije majhni prašički. Najprej se začudim, nato pa, ko kamionček odpelje, si še mislim: »No bom imel vsaj družbo. Sicer pa, zagonetka s tremi usodnimi preizkušnjami mi postaja vse bolj jasna, saj so tu živali, vendar pa, kaj pa dobra volja.«

Nisem niti dodobra izrekel te misli, ko se nenadoma zgovornejši možki nagne k meni iz sprednjega dela kamiona ter mi vedro zažuga: »Glej, da boš držal njihovo moralo visoko, ker so moji srčki zgodaj jutraj ponarvadi slabe volje in si želijo vedrega in sproščenega pogovora.«

»Skušal jih bom zadovoljiti,« sem odvrnil, »morda bi jim kar zapel državno himno, tako da bodo strumno in patriotsko vstopili v novi dan.«

»Naredi, kar hočeš,« se mi muza domačin, ki se steguje skozi kabino, tako da se veter poigrava z njegovimi črnimi lasmi, »le da bodo na koncu poti zadovoljni s tvojo družbo.«

Teh nekaj desetnih kilometrov do metropole prevozimo v kaki uri, saj sta veljaka naravnost divje hitela po slabo asfaltiranih cestah, tako da me je stalno metalo od enega konca tovornjakovega repa na drugega, isto pa se je dogajalo tudi z mojimi varovanci. Logično, da v takih pogojih ni

Branje - Branje - Branje

Spoznala sta ga po lomljenju kruha

R. Stecher — Zajtrk pod platano, akvarel 1994

V teh dneh mi spomin rad poro-
ma v čas, ko so pri nas doma priprav-
ljali velikonočno peko. (Vsaj tako smo
po domače govorili.) Otroci smo od
daleč opazovali mamino spretnost, ka-
ko se vrti od mize do štedilnika in od
tam naprej do krušne peči... Resni-
čno se mi tudi danes toži po teh do-
godkih. Zame ni bilo Velike noči, če
nisem vsaj od daleč opazoval ta ma-
min obred, ki je predprazničnemu
vzdušju dajal enkratno pripravo. Do-
brote, ki smo jih ob praznikih bili de-
ležni, so imele vsaj zame mnogo let
pozneje, ker jih nisem od daleč opa-
zoval, kako so nastajale pod spretni-
mi in v miru lahko zapišem posveče-
nimi maminimi rokami, veliko manjšo
vrednost...

Ta mamin posvečeni dah je sprem-
ljal ves dom in domače. To so dogod-
ki, ki so neponovljivi, za vsak dom en-
kratni in samo zanj pristni.

To mi je prišlo v spomin v teh
predprazničnih dnevih, ko sem obču-
doval zanimivi dar, akvarel Insbur-
škega škofa dr. Reinhalda Stecherja
— Zajtrk pod platano. Slovesno pri-
pravljena miza nekoga pričakuje. Kdo
ve, kdo bo to? — Končno ni niti toli-
ko važno, kdo bo k tej mizi prisedel.
Zame je važnejše, kaj si bo tisti, ki bo
deležan dobrot te mize, mislil! Bo za-
čutil skrb, ki jo je vanjo nekdo polo-

žil? Ne samo ob prigrinjku, pač pa tu-
di ob prtu, stolicah in končno tudi na
kraj sam, ki je enkrat — pod mo-
gočno platano. To je delček skrivno-
sti, ki ji kar tako ne ubežimo. Skriv-
nost prisluhniti trudu drugega, skriv-
nost opaziti skrb tistega, ki ga bo s
svojo iznajdljivostjo počastil in nena-
zadnje posluh za vse lepo in plemen-
ito, ki nas oplaja in nas vsak dan dela
bolj človeške...

Tista dva učenca sta Učenika spo-
znala po lomljenju kruha... Kako pa
mi danes spoznavamo, ne samo oku-
šamo, praznik, kot je Velika noč? (Naj
nihče ne misli, da hočem kritizirati —
kajti tu, v tem našem zamejstvu, ta-
ko radi vidimo najprej slabo in šele po-
tem kaj drugega...) Nobenega praz-
novanja ni, ne samo velikonočnega,
če najprej nanj nismo pozorni. Ne sa-
mo na strežbo, ampak predvsem s po-
sluhom srca do vseh tistih, ki so se
nam posvetili, da mi sploh lahko praz-
nujemo...

Družba ni sestavljena samo iz nas
posameznikov, iz ozemlja, ki ga pose-
dujemo, iz stvari, ki jih uporabljamo,
iz kretenj, ki jih izvajamo, temveč
predvsem iz idej, ki jih imamo... Vse
tisto, kar nam je samoumevno, je ti-
sto, ki pojasnjuje naše ravnanje...

Ob praznovanju Velike noči nam
je marsikaj samoumevno. Marsikaj
tudi samo po sebi naravno. Zanimi-
vo bi bilo tudi za nas same, pa tudi
za tiste, ki jih bomo te dni srečali, če
bi imeli ob letošnji Veliki noči kanček
Jezusove iznajdljivosti, ko se je učen-
cem pustil, da sta ga odkrila — »Si ti
edini tujec v Jeruzalemu?« — Odkri-
vajmo ob sebi ljudi in njihove ideje s
pozornostjo, zlasti še pri vseh tistih,
ki nam bodo pomagali odkrivati lepoto
velikonočnega praznovanja z njihovim
trudom in našim zadovoljstvom... Ta-
ko bo letošnja Velika noč enkratna,
resnična in tudi doživeta.

Ambrož Kodolja

v glavnem molčal. »Veš,« nadaljuje,
»peljeva jih namreč v klavnico...«

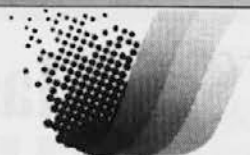
Ob tem sporočilu se mu niti ne ču-
dim preveč, temveč le stresam z gla-
vo, da bi se mi ušesa čimprej odprla,
saj so mi žvižgala od hitrosti treslja-
jev. Nato pa sta se oba, kot da bi se
zmenila, zabaljila vame ter vedro,
obenem pa tudi resno dodala: »Veš,
prijatelj, v teh krajih samo s šalo pre-
živiš!«

Prisrčno sem se poslovil od svojih
šaljivcev ter se zrl v tovarnjak, na ka-
terem so moji priložnostni sopotniki
nadaljevali svojo zadnjo pot. Tistega
dne sem se naučil nekaj velikega. In
sreča si mi je čisto nalahno vtihotapi-
la pod kožo in se me držala cel dan,
ta dan, za katerega sem že navsezgo-
daj začutil, da so mu zvezde naklo-
njene.

Dušan Jelinčič

SVET SLOVENSКИH ORGANIZACIJ

vošči članom
in vsem Slovencem
prijetne velikonočne praznike

tiskarna graphart

TRST - Viale D'Annunzio 27/E - Tel. 040/772151

RESTAVRACIJA BAR

«Al Cavalluccio»

34013 Devin 61/d (Trst)
Tel. 040/208133

Ob torkih zaprto

MOCOR FRANCO

Mehanska popravila vozil

Incl. Cona Trst
Ul. Travnik 17
Tel. 040/810310

POOBLASČENI
SERVIS

KNJIGE - NABOZNI PREDMETI

FORTUNATO

TRST
Ul. Paganini 2 - Tel. 040/630460

Zidarič s.n.c.

PAPIRNATI PROIZVODI - CISTILA

Nabrežina, 120 - Tel. 040/200232

POHIŠTVO

PUPIS

SESLJAN

in POHIŠTVO

ARCOBALENO

DEVIN

Kakovostna izbira modernega,
stilnega in rustikalnega pohištva

Vesele velikonočne praznike

Švara S. & Masten S.

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA
KAROSERIJSKA POPRAVILA
AVTOODPAD

SESLJAN (avtocesta) - Tel. 040/299768

Rešujemo vse vaše avtomobilске probleme

Kozmetičarka

IRENE KEBAR

TRST

TRG GOLDONI 10
TEL. 040/636448

FIORI
Mara
CVETLICE

Ulica I. Gruden 48
Tel. 040/226517
Bazovica (Trst)

Raznovrstna
darila
Velika izbira cvetja
za razne priložnosti

Zobec Miki

Vodovodno inštalaterstvo
Centralna kurjava
Plinska napeljava
Sončno ogrevanje

Boljunec 195 - Tel. 040/228989

JESTVINE

VALMARKET

BAZOVICA
Ul. I. Gruden, 39
Tel. 040/226128

Pizzeria - Bar - Gostilna

»VETO« SNC
Debenjak Nada in Fabrizi Erino

Peč na drva

Općine - Proseška ulica 35 - Tel. 040/211629
Zaprto ob torkih

BAR - BUFFET - PIZZERIA

»da RINO«
FABRIZI ERINO

Općine - Narodna ulica 65 - Tel. 040/213821
Zaprto ob nedeljah

SLASČIČARNA

Saint Honore'

PRALINA - čokoladni openski tramvajčki
MARCIPAN, TORRONI in drugo

OPĆINE - TRST - PROSEŠKA UL. ŠT. 2 - TEL. 040/213055

Ponedeljek zaprto

»Glavni cilj združitve je večja racionalizacija«

Dr. Klavdij Brajnik o združitvi dveh naših bančnih zavodov

Slovenski denarni zavodi v zamejstvu so ena izmed gonilnih sil našega gospodarstva, zato je tudi upravičeno, da jim posvečamo posebno pozornost. V zadnjih mesecih smo kar nekajkrat z zadovoljstvom objavili vest o odprtju novih slovenskih bančnih okenc — podružnic — v tem ali onem kraju, zadnjič po vrsti v Ronkah oz. Sovodnjah.

Tokrat smo pred novim pomembnim dogodkom. Že nekaj časa se v zamejskih gospodarskih krogih govori o združitvi dveh naših bančnih zavodov in sicer openske Hranilnice in posojilnice ter nabrežinske Kmečko-obrtne hranilnice. Ravnatelja Hranilnice in posojilnice na Općinah, dr. Klavdija Brajnika smo zaprosili za razgovor, na katerega je rad privolil.

Dr. Brajnik, kako je pravzaprav prišlo do odločitve o združitvi med Hranilnico in posojilnico na Općinah in Kmečko-obrtno hranilnico iz Nabrežine in kaj pomeni ta korak?

Razmere na kreditnem tržišču so se v primerjavi s preteklimi leti močno spremenile. Banke niso več tista oddaljena »svetišča«, ki so nekaterim vzbujala skoraj »strah in grozo«, temveč so veliko bližje strankam in so postale njihov pravi partner. Na Tržaškem se je pojavilo veliko tujih bank. K temu so pripomogle napovedi o uvedbi območja off-shore oz. brezcarinskega sistema.

Z novimi zakoni je italijanska oblast popolnoma sprostila bančno poslovanje. Ukinili so tako številne omejitve z namenom, da postane banka podjetje v pravem smislu besede.

Hranilnice in posojilnice so bile v državnem merilu posebne vrste bank, ki so morale spoštovati večje omejitve od ostalih bančnih zavodov. Med drugim smo doslej lahko poslovali izključno v občini, kjer smo imeli lasten sedež. Postopoma smo poslovanje razširili tudi na bližnje občine. Do pred dvema letoma pa nam je bilo onemogočeno delovanje izven tržaške pokrajine. Z novimi sprostitevimi ukrepi so te omejitve odpadle.

Po drugi strani pa zahteva nadzorni organ Banca d'Italia vedno številnejše podatke in informacije ter vse bolj uglašeno strukturo delovanja.

Zaradi tega se je med nami počasi začela širiti zamisel, da bi prav s smotrnejšim upravljanjem dosegli boljše rezultate. Odločitvi o združitvi abso-

lutno ni botrovalo neredno poslovanje ali kaj podobnega, temveč gre pri tem le za daljnovidnost za bodoči razvoj. Združujejo se celo velike banke.

Z združitvijo želimo izboljšati poslovanje in seveda odpraviti enake urade v dveh bližnjih manjših realnostih, in sicer predvsem dvojno upravo. Na ta način bi lahko z našimi močmi krili več prodajnih točk.

V zadnjih letih smo bili vajeni, da se slovenska bančna okenca v zamejstvu tako rekoč širijo kot gobe po dežju. Ali Vaš korak ni morda nekoliko protitendenčen, oz. ni nevarnosti, da predstavlja neke vrste mejnik o najvišji doseženi stopnji in involuciji tega procesa?

Mislím, da je ravno obratno. Glavni cilj združitve je večja racionalizacija. Prav načrt o združitvi z nabrežinsko hranilnico med drugim sovpada z našo prošnjo za odprtje nove podružnice v Bazovici, kar bomo uresničili, upamo, pred koncem leta.

Kako pa se formalno pripravljate na združitve in kdaj bo do nje prišlo?

Do formalne združitve naj bi prišlo proti koncu leta, verjetno oktobra. V glavnem sta upravna sveta obeh zavodov sprejela prvi sklep o združitvi. Pozitivno se je izrekla tudi Banca d'Italia, ki nam je posredovala začasno dovoljenje. Sedaj bomo sprožili formalni postopek. V prvi vrsti gre za sklicanje izrednih občinskih zborov, kar bo se po vsej verjetnosti zgodilo v kratkem.

Kakšen bo naziv nove banke in kakšno bo njeno delovanje?

Vse hranilnice se bodo preimenovali v banke združnega kredita. Ta sklep so sprejeli naši vodstveni organi na državni stopnji z namenom, da bi dokazali širši skupnosti, da so odpadle omejitve, na katere smo bili doslej vezani pri sprejemanju članov, ki so morali biti v veliki večini (80%) le kmetje ali obrtniki.

Glede na to, da bo naša hranilnica praktično krila celoten Kras, jo nameravamo imenovati Zadrúžna kraška banka. Vsekakor bosta to morala potrditi občina zbor, za dokončno ime se bodo namreč odločili prav člani.

Darko Bradassi

V NŠK predstavili Pahorjevo knjigo o S. Kosovelu

Esej o pesniku Srečku Kosovelu, ki je v italijanščini izšel pri pordenonski založbi Studio Tesi, so prejšnji teden predstavili tudi v prostorih Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Delo je predstavila Ivanka Hergold, ki je predvsem dejala, da bi bilo treba knjigo čimprej prevedsti tudi v slovenščino, saj je pomembna ne le zato, ker italijanskim bralcem odkriva zanje popolnoma nov slovenski pesniški svet, ampak tudi zato, ker odkriva izvirne poglede na Kosovela. Na predstavitvi je bil prisoten tudi avtor. (foto D. Križmančič)

Nastopil je tudi zbor »F. Venturini«

Lep pevski večer v Moravskih toplicah

Po sledih umetnosti od slavne arhitekture, kiparstva, rezbarstva do sakralnih umetnin, cerkvenih posod in lestencev, me je pot pripeljala v Slovensko Pomurje, kjer prav ob znanih Moravskih toplicah stoji Plečnikova cerkva, pravi biserček tega slovenskega in hkrati svetovnega arhitekta Jožeta Plečnika. Moravske toplice so znano zdravilišče, kamor zahajajo gostje iz vse Slovenije, pa tudi iz Madžarske in Avstrije. Pred nedavnim je v prireditveni dvorani tega zdravilišča bilo srečanje dveh pobratenih pevskih zborov — »Fran Venturini« od Domja pri Trstu in »Loški glas« iz Loke pri Zagorju ob Savi.

Spored je napovedoval operni in koncertni pevec, znani basist Ladko Korošec, v nemščino pa je prevajala Monika Lovrenčič.

Prvi so nastopili pevci zbora »Loški glas«, ki so za to priložnost pripravili devet pesmi različnih dob, od Gallusa pa do današnjih dni. Dirigiral je Igor Beuerman. Kot solist pa je petje zbora dopolnjeval Ladko Korošec. Zapel je dolensko narodno »Visoka je gora«. Pevski zbor »Fran Ven-

turini« od Domja pa je pod vodstvom svojega dirigenta, dobrega poznavalca svetovne in domače zborovske literature, Ivana Tavčarja prav tako kot zbor iz Loke navdušil številne poslušalce. Ob koncu so vsi pevci izvedli skupaj štiri pesmi. »Ob Kolpi«, prekmursko narodno v priredbi M. Tornca »Teče mi vodica«, Vinka Vodopivca »Pobratimijo« in za konec še »Bazovico« Frana Venturinija.

Vsi nastopajoči so z lepim petjem dokazali, kolikšna je vrednost in pomen zborovske glasbe. Poslušalci, večinoma Avstrijci, Nemci in Madžari, so bili navdušeni. Spoštujmo pravo umetnost, kakor jo spoštujejo delovni in resni ljudje vseh narodnosti.

Zoran Tevž

DAROVI IN PRISPEVKI

V hvaležen spomin na g. župnika Lojzeta Zupančiča daruje družina Lupinc 55.000 lir za tiskovni sklad Novega lista.

* * *

K.K. daruje 50.000 lir za tiskovni sklad Novega lista.

Župnijski pastoralni svet sv. Jerneja-Opčine sporoča, da bo zaradi velikega zanimanja

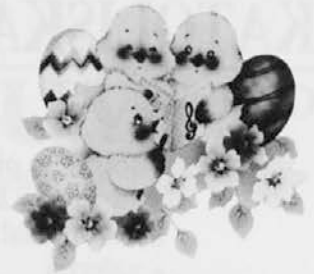
razstava župnijskih rokopisov, raznih dokumentov in panojev

odprta še ta teden od 10. do 12. in od 17. do 19. ure razen v soboto, ko bo razstava odprta samo dopoldne.

Gostišče

NANUT

GORICA - Tržaška ulica 118 - Tel. 0481/20595

Trattoria Gastilna
1870
Devetak

Vrh Sv. Mihaela 48 - Sovodnje ob Soči (Gorica)
Tel. 0481/882005 - 882488

Siscom

Siscom sas

34016 Opčine
Ul. Biancospino 22/2
Delavnica za serviranje
za antene in televizijske aparate

Prodaja elektromateriala

Narodna ul. 48
Tel. 040/214867

PREVOZI

Hervat Bruno

Hrvati 36 - DOLINA
Tel. 040/228456

optika malalan

OPCINE
Proseška ulica 6
Tel. 040/213957 - Fax 040/213595

Cremcaffè

ZELI

SVOJIM CENJENIM STRANKAM
VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Vesele velikonočne praznike

KATOLIŠKA KNJIGARNA

Gorica

- šolske in pisarniske potrebščine
- slovenske knjige
- devocionalije
- galerija

GORICA - Travnik 25 - Tel. 0481/531407

S GOSTILNA Sardoč

vesele
velikonočne
praznike

Prečnik, 1/B - Tel. 040/200871

PODJETJE

Kosič

Vosči vsem odjemalcem,
prijateljem in znancem vesele
velikonočne praznike

TRST
Ul. S. Cilino 38
Tel. 040/54390

PRECIZNA MEHANIKA

Križmančič Danilo

BAZOVIČA
Ul. S. Kosovel, 53
Tel. 040/226548

Kosič

Trgovina obutve v Gorici

Ul. Raštel 7 - Ul. Oberdan 7
Tel. 0481/535162-535520

Ul. Raštel 8
Tel. 0481/33465

GORICA

K2 ŠPORT

Ul. Raštel 19
Tel. 0481/531884
Fax 0481/534470

GORICA

NOVICE

Do 13. aprila bo v Beneški galeriji v Špetru odprta razstava romunskih ikon iz zbirke Cantarutti. Oglad je možen vsak dan, razen ob nedeljah, od 17. do 19. ure.

* * *

V Tržaški Galeriji v Ulici Sv. Frančiška so na ogled slike umetnice Ani Tretjak. Za skupen naslov svojih del si je izbrala »Trst — Trigonija elementalov«. V svojih delih slikarka, kot je na otvoritvi v četrtek, 24. marca, povedal umetnostni kritik Giulio Montenero, združuje na harmoničen način elemente preteklosti in sodobnega časa, duh in materijo.

Razstava bo odprta do 12. aprila po delovnem urniku Tržaške knjigarne.

* * *

Na razstavišču v Veroni bo od 8. do 12. aprila 7. salon alkoholnih pijač — brandyja, žganja in drugih destilatov. V Pordenonu pa bo od 23. do 25. aprila vsedrjavni vzorčni sejem elektronike, radioamaterske in HI-FI opreme.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO
VZGOJO EMIL KOMEL
GLASBENA MATICA - GORICA
KONCERTNA SEZONA 1993/94

W. A. MOZART

EXULTATE, JUBILATE, K. 165
MISSA SOLEMNIS C-MOL K. 427

Stolni zbor in orkester LIMBURG
Hans Bernhard, dirigent

CERKEV SV. IGNACIJA V GORICI
sobota, 9. aprila 1994 ob 20.30

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« -
Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954,
štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar,
Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni
in odgovorni urednik), Miro Oppelt,
Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij
Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst,
tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega
tiska v Italiji

Janko Jež

Rušilec jugoslovanske mornarice »Ljubljana«

Dne 9. oktobra 1934 so v Marseillu umorili kralja Aleksandra Karadjordjevića, ki je kljub svarilu beogradske vlade šel po morju na uradni obisk v prijateljsko Francijo. Atentat so pripravili »makedonstvojušči«, ki so jih v imenu bolgarske fašistične oziroma filonacionalistične vladavine po temeljiti selekciji po raznih madžarskih in italijanskih taboriščih pripravljali za končni obračun z Jugoslavijo zaradi Makedonije. Tak zarotnik je v francoskem pristanišču Marseille uspešno izvršil atentat na kralja Aleksandra. Pod revolverski mi strelji je padel tudi francoski zunanji minister Barthou, ki je gosta spremljal na avtomobilu na železniško postajo, odkoder bi se jugoslovanski kralj s spremstvom odpeljal proti Parizu, kjer ga je čakal slavnostni sprejem. Namesto tega so pripravili velike pogrebne slovesnosti za pokojnim predstavnikom zveze francoske zaveznice na vzhodni obali Jadrana.

Slovenska mladina je obstrmela. Ljubljana je čez noč onemela in izgubila običajno hrupnost in veseljaštvo. Vsakdo je zaslutil nastop temačnih dni bojev za življenje in svobodo. Prav posebno zaskrbljena je bila primorska mladina, ki je v društvih, v katerih je sodelovala, posebno visokošolskih, oblikovala novo razgledanost glede narodnega hotenja po zedinjenju. Zato se je ta primorska mladina s posebno vnemo vključevala v narodnoobrambne organizacije.

Predsednik akademskega društva Edinstvo pripenja trak na drog bojnega pripornika rušilca Ljubljana

Zadnji koncert ansambla L. Furlan

V zgornjem športno kulturnem centru je bil konec prejšnjega tedna poslednji koncert ansambla narodnozabavne glasbe Lojzeta Furlana (foto S. Ferrari) ki se je odločil, da po 20. letih rednih vaj in nastopov vsepovsod s svojo dejavnostjo zaključi. Koncerta se je udeležilo res številno občinstvo, kot bi hotelo člane ansambla prepričati, naj o svoji odločitvi še razmislijo. Na odru so se zvrstile tudi druge skupine — Kraški kvintet, Taims, Zvezde in Tržaški narodni ansambel. Zgornjska županja Tamara Blažina je nato članom ansambla Lojzeta Furlana izročila najvišje občinsko priznanje.

V akademskem nacionalnem društvu Edinstvo, ki je bilo v tem smislu zelo delavno, sem po prevzemu predsedništva po soustanovitelju Zoranu Poliču polagal posebno važnost oblikovanju in širjenju nacionalne zavesti tudi izven običajnih univerzitetnih tal. Ob napovedi, da bodo v kratkem v Splitu splavili rušilec vrste, ki je predvidevala lažje vojne ladje za obrambo jadranske obale z imenom pomembnejših mest v državi, smo člani akademskega društva Edinstvo v dogovoru z društvom slovenskih prostovoljcev iz prve svetovne vojne sprožili akcijo, da bi prvi tovrstni rušilec prevzel ime slovenske prestolnice Ljubljane. V tem smislu sem bil v stiku s tedanjim predsednikom organizacije prostovoljcev Pavlinom. Obe organizaciji, to je prostovoljska in visokošolska Edinstvo, sta poslali na vojno ministrstvo v Beograd predlog, naj bi nosil novi rušilec ime Ljubljana. Obenem sva z obeh strani prosila za čast, da bi mogli izročiti novemu rušilcu bojni prapor. Kasneje smo izvedeli, da je to storila na pobudo g. Pavlina tudi mestna občina Ljubljana. Na vojnem ministrstvu so vse tri predloge načelno odobrili, vendar so predlagali, naj izročitev bojnega prapora prepustimo društvu prostovoljcev, medtem ko naj bi ljubljanska mestna občina in društvo Edinstvo sodelovala s podelitvijo spominskega traka. Dogovor je bil soglasno sprejet. Razumeli smo, da ima pri tej akciji prednost prostovoljska organizacija, saj so se njeni člani pod vodstvom generala Majstra borili za svobodo Koroške in južne Štajerske.

Prišlo je do slovesnosti na Mestnem trgu pred arkadami Rotovža, to je občinske palače. Bilo je leto 1935, točnega dne pa se ne spominjam, vsekakor je bilo spomladi ali jeseni. Na odru pred magistratom so bila vsa običajna politična in vojaška oblastva. Po govoru predsednika pripravljalnega odbora je predstavnik prostovoljcev izročil mornariškemu častniku prapor z drogom, sledil je župan s spominskim trakom in takoj nato sem bil na vrsti jaz. Po kratkem govoru sem pripel trak na drog s praporom. Na eni strani, kjer je bila trobojnica, je bil napis: Akademsko nacionalno društvo Edinstvo, na zadnji modri pa: Slovenska mladina. Vojaška godba je zaigrala državno himno. Bil sem pretresen. Pogled na Mestni trg je bil veličasten. Meščani, sokoli in zastopniki ostalih sodelujočih organizacij so napolnili trg med Rotovžem, Robbovim vodnjakom in Krišparjevo palačo.

Leta 1936 so v Rimu podpisali sporazum o večnem prijateljstvu med Italijo in Jugoslavijo. Italijo sta zastopala Mussolini in Ciano, Jugoslavijo pa predsednik beograjske vlade Stojadinović.

Na začetku druge svetovne vojne in nato leta 1941, ko je prišlo do nenaдеяnega, čeprav močno predvidenega zahrbtnega napada fašistične Italije na Jugoslavijo, sta slovenska mornariška oficirja razstrelila rušilec Ljubljana pred sidriščem v Splitu in se skupaj z ladjo pogreznila v Jadran. Oba sta padla za domovino, ki ji je bil rušilec Ljubljana pomemben simbol.

Ko je prišel Edvard Kocbek predavat na slovensko učiteljske v Trstu, ki sem mu tedaj ravnateljaval, sem vprašal njegovega sina, ki ga je spremljal, ali bo slovenska mladina spet na mestu mrtve straže slovenstva, če bo to domovina spet zahtevala, mi je brez oklevanja dejal: »Vedno!«

Vesele velikonočne
praznike

“CORIUM” s.r.l.

IMPORT - EXPORT

TRST - UL. CELLINI 2, UL. MILANO 4/1
Tel. 040/660160 - Fax 040/660059 - Telex 461102

Vesela
Velika Noč

**MARKET
ŽERJAL**

BOLJUNEC 405
TEL. 040/228114

KNJIGARNA

Terčon

NABREŽINA
Tel. 040/200142

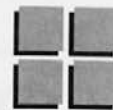
**L'AGRARIA
ZAVADLAV**

Vse vrste semen, sadik
sadnega drevja -
raznovrstna hrana
za domače živali

GORICA
Tržaška ulica 18
Tel. 0481/520898

PLOŠČICE - SANITARIJE

Karlo Rolich

Nabrežina Kamnolomi, 35/c
Tel. 040/200371

**Narodna
in študijska
knjižnica**

zeli svojim
obiskovalcem
vesele
velikonočne praznike

ZELEZNINA

TERČON

Nabrežina, 124
Tel. 040/200122

KMEČKO OBRTNA HRANILNICA DOBERDOB
Rimska, 23 - Tel. 0481/78063

NOVA PODRUŽNICA V RONKAH
ul. G. D'Annunzio, 96 - Tel. 0481/474160

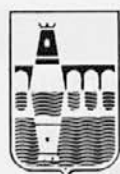

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
DI SAVOGNA D'ISONZO
KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH OB SOČI

Prvomajska, 75 - Tel. 0481/882155

PODRUŽNICA V ŠTANDREŽU

Ul. del Carso 73/a
Tel. 0481/520832 - Fax 0481/521747

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
di Aurisina

HRANILNICA IN POSOJILNICA
v Nabrežini

*la Banca di casa tua
Troja banka*

34011 NABREŽINA 106 (TRST) - Tel. (040) 200186

PODRUŽNICA V SESLJANU
SESLJAN 43 - TEL. (040) 291501

MOJE VELIKONOČNO VOŠČILO

»Nikoli več velikega petka za slovenski narod, temveč samo resnično "vstajenje" in zmaga dobrega nad zlim. Rane, ki ga je to zlo prineslo slovenskemu narodu, se še ob "vstajenju" vidijo in bolijo. Daj Bog, da bi se kmalu zacelile.«

Vinko Levstik

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču Gorice, približno en km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema dvoranama za 120 obiskovalcev in lastnim zaprtim parkiriščem.

V udobnih sobah je skupno 150 postelj. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon in radijski ter televizijski sprejemnik.

Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

PALACE
HOTEL

Naslov: PALACE HOTEL, Corso Italia 63, 34170 GORIZIA
GORICA, tel. 0481/82166, fax 0481/31658

Na novo odprti HOTEL EMONA, II. kat.
je v zgodovinskem središču Rima

Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon in mini bar.

Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

Pokličite nas na telefon: 06/7027827 ali 7027911; fax 06/708787

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 23, 00185 ROMA

V obeh hotelih imajo slovenski gostje popust! Pričakujemo vas.